

**Možnosti využití prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje
pro podporu rozvoje malého a středního podnikání v Ostravě**

Šárka Uhrová

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje

akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Šárka UHROVÁ

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj

Téma práce: Možnosti využití prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje pro podporu rozvoje malého a středního podnikání v Ostravě

Zásady pro vypracování:

- 1. Zpracujte základní teoretické poznatky o problematice rozvoje malého a středního podnikání v Ostravě.**
- 2. Zhodnoťte podmínky, předpoklady a využití prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje pro daný mikroregion.**
- 3. Zpracujte podněty využitelné pro dosažení úspěšné realizace rozvoje malého a středního podnikání.**

Rozsah práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury: viz příloha

Vedoucí bakalářské práce: doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
Datum zadání bakalářské práce: 14. března 2005
Termín odevzdání bakalářské práce: 20. května 2005

Ve Zlíně dne 10. března 2005

doc. PhDr. Václav Nováček, CSc.
děkan

doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

V této bakalářské práci byla popsána problematika postavení malých a středních podniků v ekonomice a byly zhodnoceny podmínky, předpoklady a možnosti využití podpor pro malé a střední podnikání.

Byla definována kategorie malého a středního podnikání, analýza ekonomických a sociálních přínosů malého a středního podnikání pro ekonomiku. vypracován přehled podpor realizovaných pro malého a středního podnikání na Ostravsku. V závěru byly shrnuty výsledky práce.

Abstrakt ve anglickém jazyce

The position problemacy of small and medium size enterprises in economy was described in this bachelor work and the conditions, hypothesis and possibilities of usage grants for entrepreneur business were improved. There was defined the category of entrepreneur businesses, economic's and social's analysis attitudes of entrepreneur businesses for economy. There were worked out the survey of grants which were realized for small and medium size entrepreneurs in the Ostrava's region. The final work's results were summarized at the end of my work.

Děkuji panu doc. RNDr. Renému Wokounovi, Csc. za věcné připomínky a cenné rady poskytnuté při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1.	GLOBALIZACE A DROBNÉ PODNIKÁNÍ	6
1.1	Klasifikace a funkce malých a středních podniků v tržní ekonomice	7
1.2	Výhody a nevýhody MSP	9
2.	REGIONÁLNÍ POLITIKA V EVROPSKÉ UNII	11
2.1	Principy regionální a strukturální politiky Evropské unie	11
3.	FONDY, INICIATIVY A INSTITUCE FINANCUJÍCÍ REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKU EVROPSKÉ UNIE	12
3.1	Strukturální fondy	12
3.2	Evropský fond regionálního rozvoje - ERDF	12
3.3	Hlavní oblasti politiky ERDF	12
3.4	Zaměření ERDF	12
3.5	Cíle regionální politiky EU	13
3.4	Podpora za strukturálních fondů dle cílů období 2000 - 2006	14
4.	REGIONÁLNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	14
4.1	Legislativní ráme regionální politiky ČR	14
4.2	Programové zabezpečení regionální politiky	15
4.2.1	Strategie regionálního rozvoje ČR	15
4.3	Globální cíle regionálního rozvoje	15
4.4	Výběr podporovaných regionů	16
4.5.	Institucionální zabezpečení regionální politiky	16
4.5.1	Základní úrovně v regionálním rozvoji	16
4.5.2	Hlavní aktéři v regionálním rozvoji	17
5.	SCHOPNOSTI MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	17
6.	HLAVNÍ PRIORITY V OBLASTI MSP	19
7.	OPERAČNÍ PROGRAM PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ NA LÉTA 2004 - 2006	
7.1	Výchozí dokumenty a legislativní rámec OPMP	20
7.2	Priority OPMP	22
8.	MAXIMÁLNÍ INTENZITA VEŘEJNÉ PODPORY NA ÚROVNI JEDNOTLIVÝCH REGIONŮ SOUDRŽNOSTI V ČESKÉ REPUBLICCE V ROCE 2004	22

9.	VYMEZENÍ PŘÍJEMCŮ PODPORY NA ZÁKALDĚ § 1 a 2 ZÁKONA č. 47/2002 Sb., O PODPOŘE MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ	23
10.	SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP)	29
10.1	Současná ekonomická a sociální situace regionů soudržnosti	31
10.2	Změny v jednotlivých regionech	31
10.3	Horizontální principy strategie SROP	31
10.4	Finanční plán společného regionálního operačního programu České republiky	32
10.5	Rozdělení prostředků SROP na priority	32
10.6	Podpora podnikání v regionech - SROP	33
10.7	Globální cíl SROP	33
10.8	Specifické cíle SROP	33
11.	SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM 1. KOLO VÝZVY V REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO	34
12.	ORGANIZACE PODPORUJÍCÍ KONKURENCESCHOPNOST MSP	38
13	ZMĚNY PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ A PODNIKATELSKÝCH PODMÍNEK MSP	40
13.1	Struktura ekonomiky regionu	41
14.	CELKOVÁ ZAMĚSTNANOST V OSTRAVĚ	43
14.1	Zaměstnanost u ostravských firem	43
14.2	Zaměstnanost podle počtu zaměstnanců v organizacích	45
14.3	Zaměstnanost vybraných skupin osob u monitorovaných firem se stavem 26 a více zaměstnanců	46
14.4	Zaměstnanost v odvětvích u monitorovaných firem se stavem 26 a více zaměstnanců	48
14.5	Vývoj zaměstnanosti u malých nemonitorovaných firem se stavem do 25 zaměstnanců	48
14.6	Základní charakteristika vývoje nezaměstnanosti	50
14.7	Míra registrované nezaměstnanosti	51
14.8	Procentuální zastoupení firem v Ostravě	54
15.	PROJEKT MARKETINGOVÉHO VÝZKUMU	55

16. NÁVRHY A DOPORUČENÍ NA ZKVALITNĚNÍ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ	58
17. PODMÍNKY ROZVOJE MSP V DALŠÍM OBDOBÍ	61
17.1 Koncepce rozvoje MSP v ČR na léta 2005-2006	61
17.2 Pro období let 2005-2006 budou vládními prioritami:	61
17.3 Vztah koncepce k prioritám EU	62
17.4 Financování projektů	63
17.5 Problémové okruhy	63
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	67
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	68
SEZNAM TABULEK	69
SEZNAM GRAFŮ	70

1. GLOBALIZACE A DROBNÉ PODNIKÁNÍ

Nástup globalizace znamená, že v globalizovaném světě přejímají stále větší díl hospodářské iniciativy velké nadnárodní korporace. Působí přes hranice jednotlivých států a celých kontinentů, jejich výrobky jsou kompletovány ze součástí pocházejících z různých zemí, jejich personál je multinárodní a jejich služby mohou být nabízeny prakticky kdekoli na zeměkouli. Existuje shoda v tom, že oproti velkým firmám z éry formálních organizací jsou dnešní nadnárodní korporace zpravidla mnohem štíhlejší, mají relativně malý počet trvalých zaměstnanců a chovají se velmi dynamicky. Tyto nadnárodní společnosti lze charakterizovat:

- ✓ působí přes hranice jednotlivých států a celých kontinentů;
- ✓ výrobky jsou kompletovány ze součástí pocházejících z různých zemí; zaměstnanci jsou z nejrůznějších zemí, i když na vedoucích funkcích jsou udržovány mnohdy určité zvyky země, kde multinacionální podnik vznikl;
- ✓ jejich služby jsou nabízeny kdekoli na světě; stáhly do svých center finanční zdroje, špičkové technologie, odborníky na marketing vynikající kvality a vytvořily vlastní know-how a konkrétní výrobní úkoly rozptýlily na množství dodavatelů a subdodavatelů, s nimiž uzavírají dílčí a časově omezené smlouvy.

V důsledku toho dochází k vytvoření striktní mocenské asymetrie mezi řídicím centrem a periferními dodavateli. Malé firmy, které slouží jako dodavatelé, nemají nezávislý přístup k trhu. Navzájem soupeří o přežití, soutěží o to, které z nich se podaří alespoň dočasně se prosadit jako přívěsek mocného centra. Dodavatelé jsou tak udržováni v intenzivní kompetici, která je nutí neustále srážet své náklady a především své mzdy požadavky. Zatímco periferní jednotky - a to dokonce i uvnitř téže firmy - jsou v permanentním konkurenčním boji, jádra korporací často kooperují či dokonce přímo fúzí ve snaze udržet si svůj společný monopol nad trhy a kontrolu nad technologií.

[1]

I když střední vrstvy jsou velmi často považovány za oporu společnosti i za záštitu sociální soudružnosti a politické stability, není jejich postavení tak jisté a bezpečné. Drobní vlastníci vkládají svůj kapitál zpravidla do jednoho podniku, což v případě špatné investice (špatného rozhodnutí) může ohrozit celou jejich existenci, může je zruinovat. V dobách hospodářského vzestupu přechodně dochází k oživení, ale i tenkrát, když jsou ziskoví, drobní vlastníci žijí v

neustálém ohrožení. Už nesoupeří se sobě rovnými, ale proti nim stojí v obrovské přesile síla mohutných společností nadnárodního charakteru. Přesto je však význam malých a středních podniků významný, neboť vždy:

- ✓ nezaměstnaná pracovní síla se pro nedostatek jiných možností pokouší zakládat podniky většinou charakteru drobného podnikání;
- ✓ pod vlivem racionalizace ve velkých podnicích dochází k odbourávání méně výnosné produkce, čímž vznikají na trhu mezery, které představují příležitost pro malé a střední podniky;
- ✓ růst příjmů v průmyslově vyspělých krajinách má za následek sukcesivní změnu spotřebitelských požadavků ve prospěch méně standardizovaných a na míru vyrobených výrobků;
- ✓ taktéž technologický vývoj současného období vytváří vhodné podmínky pro rozvoj drobného podnikání a ve prospěch malých i středních podniků;
- ✓ určitou možnost spolupráce malých i středních podniků s velkými podniky umožňuje outsourcing, který bude napomáhat tvorbě typických síťových struktur, kde jádrem (základem) struktury bude velký podnik často nadnárodního charakteru;
- ✓ tím, že poroste budoucnou význam služeb jako konkurenčního nástroje vzniká reálná možnost uplatnění malých a středních podniků. tento růst významu služeb bude způsoben skutečností, že řady výrobků má a do budoucna bude mít stále častěji podobné vlastnosti a tak jediná možnost, jak je odlišit, spočívá v poskytnutí jedinečných a nadstandardních služeb.

Malé a střední podniky jsou ve světě důležitým prvkem ekonomiky i společnosti, který přispívá nejen k řešení problémů zaměstnanosti, ale díky své dynamice jsou také důležitým činitelem hospodářství a technického rozvoje. Například v Evropské unii jsou označovány názvem "skrytý gigant", neboť již v polovině devadesátých letech zaměstnávaly cca 70 % pracovníků celého soukromého sektoru a z hlediska počtu představovaly více než 90 % všech firem, kterých bylo přibližně 15 milionů.

Světový trend směřuje ke zvyšování podílu malých podniků, protože jsou daleko pružnější a rychleji reagují na potřeby pracovníků a poptávku na trhu. Řada analýz potvrzuje klíčovou roli tohoto sektoru při restrukturalizaci ekonomiky. Malé a střední podniky spoluvytvářejí zdravé podnikatelské prostředí, zvyšují dynamiku trhu, napomáhají změnám velikostní struktury,

absorbují podstatnou část pracovních sil uvolňovaných z velkých podniků, stabilizují demokracii a ekonomický systém.

[1]

1.1 Klasifikace a funkce malých a středních podniků v tržní ekonomice

Pro klasifikaci a třídění malých a středních podniků se používají především kritéria:

- ✓ kvantitativní, např. počet zaměstnanců, obrat, výstupní množství, výše kapitálu, zisk,
- ✓ kvalitativní, což jsou věcná hlediska, charakteristická pro určitou velikostní skupinu, např. personální struktura, spojení vlastnictví s vedením podniku, kapitálové omezení, hospodářská síla apod.,
- ✓ kombinace obou, což umožňuje propojit více faktorů.

Hlavní poslání MSP v tržních ekonomikách vyspělých států lze vymezit následovně: uspokojování diferencovaných, proměnlivých a individualizovaných potřeb společnosti s důrazem na plnění úlohy subdodavatelů velkých podniků, popřípadě distributorů a zušlechťovatelů masově vyráběné produkce. Využívají nedostatečné kapacity velkých podniků a zajišťují činnosti s ohledem na individualizovanou poptávku, specifické požadavky, osobní vkus a podobně.

Neméně významnou činností je doplňování velkovýroby tam, kde se vyžaduje technická, uměleckořemeslná vypracovanost, sehrávání úlohy v oblasti aktivních inovačních technologií či vytváření pracovních příležitostí v okrajových a ekonomicky méně rozvinutých oblastech, zejména ve službách.

Funkce MSP v ekonomice je velká, neboť vytváří konkurenční prvek - zajišťuje konkurenci a působí proti monopolním tendencím, hledá co nejvýhodnější uplatnění na trhu, zabezpečuje možnosti volby ve spotřebě, působí na snižování cen, přizpůsobuje se změnám, přispívá k inovacím a změnám struktury.

Neméně důležitou funkcí MSP je vytváření silného středního stavu, který stabilizuje společnost. Společenská stabilita a svoboda pak přispívá k pluralistickému uspořádání společnosti, dává šanci k svobodnému uplatnění podnikatelů, k sebeodpovědnosti.

MSP působí jako protikrizová prevence a stabilizují konjunkturu, protože čím větší počet jednotek se na určitém území nebo v určitém odvětví vyskytuje, tím větší je prevence proti dopadům případných krizí. MSP jsou flexibilní a přizpůsobivé, při větším počtu podniků se diverzifikuje riziko.

[1]

1.2 Výhody a nevýhody MSP

I když význam MSP je v tržní ekonomice velký, musí se MSP vyrovnávat s řadou nevýhod, které mají vůči podnikům velkým. Nevýhody v oblasti financování vyplývají z toho, že zejména individuální podnikatelé mají menší okruh finančních možností.

Hlavními zdroji financování MSP mohou být samofinancování - pokud však vyšší osobní spotřeba nebo míra zdanění omezí tezauraci zisku, kapitál neroste anebo podíly dalších podílníků - hrozí však omezení práva samorozhodování podnikatele či bankovní a dodavatelský úvěr - banky však nepovažují MSP za nejoblíbenější klienty z důvodu vyšších nákladů na menší úvěr a vyššího rizika.

MSP mají také nevýhody v oblasti výroby, jelikož nemohou využívat výhodu hromadné výroby z hlediska úspory nákladů, zpravidla nevyužívají maximálních kapacit strojů a zařízení, mívají nedostatek prostředků na vývoj a nižší stupeň technického rozvoje, mají větší podíl produkce náročné na živou práci, vyžadují pracovníky se širokým záběrem kvalifikace, musí sázet na kvalitu.

Dalšími nevýhodami jsou nevýhody v oblasti odbytu, protože MSP je odkázán na lokální trh a omezený počet odběratelů zhoršuje možnost konkurence. MSP vynakládají menší rozsah prostředků na reklamu, v oblasti cen musí brát ohled na ceny velkých podniků, mají ztížené možnosti pro ovlivnění poptávky.

Nevýhody v personální oblasti souvisí s vyšší intenzitou práce, vyžadují se univerzální pracovní síly, většinou se nepřijímají specialisté, pracovní podmínky i pracovní doba bývají méně příznivé, často nejsou používána organizační schémata - může docházet k nedorozuměním.

Nevýhody mohou být i v oblasti řízení podniku, neboť vlastník je často i vrcholovým řídicím pracovníkem a převažuje u něj technicky orientované vzdělání, často mu chybí manažerské

vědomosti. Menší význam pak má plánování, zejména dlouhodobého charakteru, často dochází k funkčnímu přetížení vedoucích pracovníků, převažuje patriarchální řídicí styl, ke skupinovému rozhodování dochází výjimečně, MSP si zakládají na samostatnosti, nemají tendenci spolupracovat nebo spolupráci nedůvěřují.

MSP však disponují vůči podnikům velkým také některými přednostmi a výhodami.

Přednosti v organizační oblasti se projevují v jednoduché a přehledné organizační struktuře, která umožňuje přímé vedení a kontrolu, to jsou předpoklady pro pružnost a pohyblivost, zároveň tato struktura váže méně nákladů. Mezi vedoucími pracovníky nejsou žádné mezi stupně - informační tok je tedy méně rušen, vedoucí se přímo účastní podnikového dění. Centralizace řídicích pravomocí jsou v rukou podnikatele, to přispívá k rychlosti, podnikavosti a vysoké mobilitě. Podnikatel není ovlivňován skupinovými zájmy, sám uskutečňuje své představy.

Přednosti v personální oblasti se vyznačují osobním, přímým kontaktem s vedením podniku s možností vytvoření vztahu důvěry, který vede ke spolupráci a osobnímu nasazení. V malých firmách se ztrácí anonymita, proto pracovníci více pocítují důležitost svých pracovních výkonů, existuje větší flexibilita v zaměstnání, uspokojení z práce a z atmosféry malých pracovních skupin.

Přednosti v oblasti výroby jsou různé, jako například specializace na určitou část trhu a na konkrétní sortiment, tak při vzájemné spolupráci a kooperaci je to zajišťování společného zásobování, odbytu, reklamy či dalších marketingových aktivit. Navázáním obchodních vztahů s velkými podniky si může zaručit pravidelné dodávky a perspektivu.

Všechny tyto a další vazby nabývají v poslední době na významu. Jde o vyčleňování částí procesů, výkonů a služeb, které dříve zajišťovaly vnitropodnikové útvary a nyní je realizují nové samostatné jednotky formami "just in time" s cílem zvýšit pružnost, pohotovost a konkurenceschopnost. V ekonomice pak na tomto základě roste motivace pro spolupráci a partnerství mezi velkými a malými firmami.

2. REGIONÁLNÍ POLITIKA V EVROPSKÉ UNII

V Evropské unii je prováděna regionální politika na několika úrovních, a sice na:

- ✓ nadnárodní úrovni (regionální politika prováděná relativně nezávisle přímo EU);
- ✓ národní úrovni (silně diferencovaná regionální politika uskutečňovaná jednotlivými členskými zeměmi, postupně však přejímající některá společná pravidla);
- ✓ regionální úrovni (ve většině zemí, dlouhodobě posilována).

Existuje několik důvodů pro společnou regionální politiku EU, tedy na nadnárodní úrovni:

- ✓ rozpor mezi závažností regionálních problémů a schopnostmi států tyto problémy řešit,
- ✓ snaha o vytvoření ekonomické a monetární unie, zejména zavedení společné měny "euro" sebou přinese regionálně diferencované rozmístění výhod,
- ✓ některé vlády příliš často regionálními problémy omlouvaly poskytování nejružnějších dotací do průmyslu (pomáhaly mu tím v boji se zahraniční konkurencí).

[2]

2.1 Principy regionální a strukturální politiky Evropské unie

Regionální a strukturální politika a v podstatě i využívání strukturálních fondů vychází z několika základních (operačních) principů:

- ✓ **Princip koncentrace**
- ✓ **Princip partnerství**
- ✓ **Princip programování**
- ✓ **Princip adicionality (doplňkovosti)**
- ✓ **Princip monitorování a vyhodnocování**
- ✓ **Princip solidarity**
- ✓ **Princip subsidiarity**

[2]

3. FONDY, INICIATIVY A INSTITUCE FINANCUJÍCÍ REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKU EVROPSKÉ UNIE

3.1 Strukturální fondy

V současné době jsou pro podporu opatření regionální a strukturální politiky používány tzv. strukturální fondy (SF):

3.2 Evropský fond regionálního rozvoje - ERDF

Evropský fond regionálního rozvoje pomáhá snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů, životní úrovní různých regionů a rozsahem zaostávání nejproblematictějších regionů. Pomáhá vyrovnávat hlavní difference v rámci Evropské unie tím, že se podílí na rozvojovém a strukturálním vyrovnávání zaostávajících regionů a na hospodářské a sociální soudržnosti regionů a tím i celé Evropské unie. ERDF má dominantní postavení mezi strukturálními fondy, neboť představuje téměř polovinu všech jejich výdajů. Z ERDF jsou rozdělovány finanční prostředky především na plnění Cílů 1 a 2 regionální a strukturální politiky EU.

Základním posláním ERDF je pomoc při odstraňování regionálních nerovností a posilování rozvoje a konverze regionů. Dále podporuje stabilní a trvale udržitelný rozvoj a vytváření trvale perspektivních pracovních míst.

[2]

3.3 Hlavními oblastmi politiky ERDF

jsou:

- ✓ produktivní investice k vytvoření nebo zachování permanentních pracovních míst;
- ✓ investice do infrastruktury
- ✓ rozvoj endogenního potenciálu podporováním lokálního rozvoje a aktivit malého a středního podnikání:
- podpora služeb pro podniky, zvláště v oblasti managementu, marketingu a výzkumu a služeb

společných pro více podniků;

- financování transferu technologií, včetně transferu informací a sběru informací, spolupráce mezi podniky a výzkumnými pracovišti a financování zavádění inovací v podnicích;
- podpora přístupu podniků k úvěrům a půjčkám vytvořením příslušných finančních nástrojů;
- přímá investiční pomoc podnikům;
- podpora infrastruktury nezbytné pro lokální rozvoj;
- pomoc organizačním strukturám poskytujícím služby. pro vytváření nových pracovních míst, ale nejsou financovány z Evropského sociálního fondu;

[2]

3.4 Zaměření ERDF

ERDF byl založen v roce 1975 a zaměřuje se v současnosti na:

- ✓ produktivní prostředí, především růst konkurenceschopnosti malých a středních firem a zvyšování atraktivity regionů zvláště zlepšení standardu jejich infrastruktury;
- ✓ výzkum a rozvoj technologií, především zavádění nových technologií a inovací a posilování technologických a výzkumných kapacit pro regionální rozvoj;
- ✓ rozvoj informační společnosti;
- ✓ rozvoj cestovního ruchu a investic do kultury, včetně ochrany kulturního a přírodního dědictví, s podmínkou, že budou vytvořena nová trvalá pracovní místa;
- ✓ ochranu a zlepšení životního prostředí, zvláště preventivní akce podporující ekonomický rozvoj, čisté a účinné využití energií a rozvoj obnovitelných energetických zdrojů;
- ✓ rovnost mezi muži a ženami v oblasti zaměstnání, jednak zakládáním firem, jednak prostřednictvím infrastruktury nebo služeb schopných sladit rodinný a pracovní život;

[2]

3.5 Cíle regionální politiky EU

Pro období let 2000-2006 byly formulovány a schváleny tři cíle, přičemž první dva jsou regionální a třetí plošný:

Cíl 1 - podpora rozvoje a strukturálního přizpůsobování regionů, které ve svém rozvoji zaostávají za ostatními;

Cíl 2 - podpora hospodářské a sociální konverze oblastí, které se potýkají se strukturálními problémy;

Cíl 3 - podpora adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti.

[2]

3.6 Podpora ze strukturálních fondů podle cílů v období 2000 - 2006

Tab. 1 Cíle podpory ze SF

Cíl 1	ERDF	ESF	EAGGF - podpůrná sekce	FIFG
Cíl 2	ERDF	ESF		
Cíl 3		ESF		

[2]

Cílem politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie (EU) je snižování rozdílů mezi ekonomickou a sociální vyspělostí jednotlivých regionů, podpora jejich rozvoje a strukturálních změn, vedoucích k hospodářským a sociálním přeměnám, prostřednictvím podpory chudších nebo problémových regionů.

4. REGIONÁLNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

4.1 Legislativní rámec regionální politiky ČR

Základní systémový, legislativní a institucionální rámec regionální politiky v ČR byl vytvořen v roce 2000 souborem zákonů přijatým v souvislosti se zaváděním krajského zřízení v ČR. Pro regionální politiku jsou v tomto smyslu klíčové: zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

(krajské zřízení), zákon č. 132/2000 Sb., a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

[2]

4.2 Programové zabezpečení regionální politiky

4.2.1 Strategie regionálního rozvoje ČR

Základním dokumentem v oblasti programového zabezpečení regionální politiky je Strategie regionálního rozvoje ČR. Tato Strategie byla schválena vládou 14. července 2000 (usnesení vlády ČR č.713/2000 Sb.). Tento dokument, jehož pravidelná inovace se předpokládá zhruba ve tříletém cyklu, obsahuje zejména:

- ✓ analýzu regionálního rozvoje České republiky v uplynulém období (jak odvětví či sektorů, tak i jednotlivých regionů), hodnocení dosavadních odvětvových opatření resortů a přístupů regionů,
- ✓ vymezení slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví a sektorů,
- ✓ strategii dalšího regionálního rozvoje ČR, vymezení priorit a opatření k podpoře rozvoje, vymezení regionů se soustředěnou podporou státu,

[2]

4.3 Globální cíle regionálního rozvoje

Pro naplnění strategické vize regionálního rozvoje České republiky do roku 2010 jsou stanoveny tyto globální cíle:

- 1) Dosažení regionální ekonomické a institucionální úrovně umožňující, aby vstup České republiky do Evropské unie proběhl bez větších otřesů a ekonomické, sociální a kulturní povznesení regionů České republiky na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy.
- 2) Zavedení a stabilizace dobře fungujícího regionálního uspořádání České republiky.
- 3) Vytvoření mechanismů aktivace vnitřních zdrojů regionů, mechanismů rozpoznávání nebezpečných regionálních disparit a nástrojů vytvářejících podmínky pro jejich eliminaci,

resp. zmírňování.

Naplnění této vize je nezbytným předpokladem k tomu, aby při volném pohybu výrobních faktorů v rámci Evropské unie nedocházelo k dalšímu růstu meziregionálních disparit a nežádoucích migračních toků, jejichž negativní projevy by zaznamenala nejen Česká republika, ale i nejvyspělejší země Evropské unie.

Dalším významným atributem "Strategie" je podstatné prohloubení sektorové (resortní, odvětvové) a regionální spolupráce resp. koordinace. Hlavním nástrojem k tomu budou jednak programy realizované působnosti příslušných orgánů ČR (programy státního rozpočtu, odvětvové politiky, programy podpory problémových regionů aj.), jednak programy v rámci podpory ze strukturálních fondů (sektorové a regionální operační programy), které jsou navazující realizační fází "Strategie".

[3]

4.4 Výběr podporovaných regionů

Zákon o podpoře regionálního rozvoje stanovuje následující základní typy podporovaných regionů:

- ✓ strukturálně postižené regiony,
- ✓ hospodářsky slabé regiony,
- ✓ venkovské regiony,
- ✓ ostatní regiony, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů.

[2]

4.5 Institucionální zabezpečení regionální politiky

4.5.1 Základní úrovně v regionálním rozvoji

Úlohou státní úrovně je koncepční a výkonná činnost zákonodárných a výkonných složek státu v oblasti regionální politiky a podpory regionálního rozvoje včetně zabezpečení prostředků státního rozpočtu a odpovídajících legislativních opatření.

Pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předstupních a strukturálních fondů Evropských společenství, byly zřízeny regiony, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2, tzv. regiony soudržnosti. Tato úroveň je reprezentována regionálními radami (ve smyslu zákona o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb.).

[3]

4.5.2 Hlavní aktéři v regionálním rozvoji

Na jednotlivých úrovních jsou aktéry regionálního rozvoje České republiky následující složky:

- ✓ zákonodárné složky státu (Poslanecká sněmovna a Senát),
- ✓ výkonné složky státu (vláda, ústřední správní úřady a jimi řízené organizace),
- ✓ regionální rady (na úrovni regionů NUTS 2) pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti,
- ✓ orgány samosprávy (na krajské a obecní úrovni),
- ✓ poradní a koordinační orgány (Řídící a koordinační výbor, Výbory regionálního rozvoje),
- ✓ rozvojové agentury s celostátní či regionální působností (např. Agentura pro rozvoj podnikání, CzechInvest, CzechTrade, Česká centrála cestovního ruchu, jednotlivé regionální rozvojové agentury),
- ✓ hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, zaměstnanecké a zaměstnavatelské organizace, agentury,
- ✓ instituce veřejného sektoru (školy, zdravotní a sociální zařízení, kulturní instituce aj.), nestátní neziskové organizace,
- ✓ subjekty soukromého sektoru.

[3]

5 SCHOPNOSTI MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ

Malé a střední podniky vytvářejí zdravé podnikatelské prostředí, zvyšují dynamiku trhu, mají schopnost absorbovat podstatnou část pracovních sil uvolňovaných z velkých podniků a jsou

stabilizujícím prvkem ekonomického systému. Důležitost ekonomického a sociálního přínosu malých a středních podniků, je charakterizována schopnostmi:

- zmírňovat negativní důsledky strukturálních změn;
- působit jako subdodavatelé velkých podniků;
- vytvářet podmínky pro vývoj a zavádění nových technologií;
- vytvářet pracovní příležitosti za nízkých kapitálových nákladů;
- rychleji se adaptovat na požadavky a výkyvy trhu;
- vyplňovat okrajové oblasti trhu, které nejsou pro větší podniky zajímavé;
- decentralizovat podnikatelské aktivity a napomáhat rychlejšímu rozvoji regionů.

Na rozdíl od velkých podniků je nevýhodou malých a středních podniků především malá ekonomická síla, obtížný přístup ke kapitálu omezující možnost financování rozvojových aktivit, horší přístup k odbornému vzdělávání, nižší dostupnost potřebných informací a poradenských služeb, slabá pozice v soutěži o veřejné zakázky a platební nezávažnost způsobující druhotnou platební neschopnost.

Opatření zemí s tržní ekonomikou se proto zaměřují na snižování těchto nevýhod podporou rozvoje malých a středních podniků.

Jedním z ukazatelů, charakterizujících přístup obyvatelstva k podnikání, je počet podnikatelů a počet vydaných živnostenských oprávnění. K 31. 12. 2002 bylo vydáno 3 402 149 platných živnostenských oprávnění. Z celkového počtu 1 908 306 podnikatelských subjektů vlastnicích živnostenská oprávnění bylo ke stejnému datu 1 676 221 fyzických osob a 232 085 právnických osob. Soustavnou činnost provozovanou za účelem dosažení zisku vykazuje 43 % těchto podnikatelských subjektů.

Dlouhodobým cílem politiky je umožnit fungování sektoru malých a středních podniků tak, aby tento sektor přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství, jeho technologické úrovni a jeho konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a rozvoji společnosti. Měřítkem naplňování tohoto cíle je především vývoj podílu malých a středních podniků na výstupech ekonomiky a na zaměstnanosti.

[4]

6. HLAVNÍ PRIORITY V OBLASTI MSP

- zvýšit podíl malých a středních podniků na zvýšení růstu ekonomiky, na její exportní výkonnosti, na snižování nezaměstnanosti a na hospodářském oživení strukturálně postižených a ekonomicky slabých regionů;
- zvýšit technologickou úroveň a konkurenceschopnost malých a středních podniků a vytvořit tak předpoklad jejich úspěšného začlenění do Jednotného vnitřního trhu EU;
- podporovat spolupráci malých a středních inovačních firem s výzkumnými pracovišti vysokých škol, Akademie věd ČR, státními i soukromými výzkumnými ústavy, velkými výrobci apod.;
- usnadnit vstup občanů do podnikání;
- nástroje a mechanismy systému podpory malých a středních podniků uplatňovat v souladu s pravidly Evropské unie a racionalizovat mechanismy jeho poskytování.

[4]

K naplnění priorit bude MPO prosazovat realizaci dále uvedených kroků:

- zachování současné nabídky zvýhodněného financování rozvoje existujících malých a středních podniků a umožnění přístupu k výhodným zdrojům externího financování projektů pro občany vstupující do podnikání a projektů s vysokým inovačním potenciálem;
- zabezpečit za ekonomicky přijatelných podmínek potřebný rozsah informací nutných pro vstup do podnikání, provozní, obchodní a řídicí činnosti podniků;
- zvýšit profesní a řídicí znalosti občanů vstupujících do podnikání, podnikatelů a vedoucích pracovníků již existujících podniků;
- zabezpečit kvalifikovanou pracovní sílu pro malé a střední podniky zejména v oblasti průmyslu, stavebnictví, služeb a obchodu;
- zabezpečit cenově dostupné nabídky poradenských a konzultačních služeb potřebných pro vstup do podnikání a pro jeho další rozvoj;
- podporovat získání certifikací osvědčujících různé typy způsobilosti malých a středních podniků a jejich výrobků;
- zvýšit podíl malých a středních podniků na komerčním využití výstupů externí výzkumné činnosti;
- napomoci překonávání nevýhod malých a středních podniků při nákupním a prodejním marketingu.

7 OPERAČNÍ PROGRAM PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ NA LÉTA 2004 - 2006

7.1 Výchozí dokumenty a legislativní rámec OPPP

Při přípravě operačního programu se vycházelo z následujících východisek:

1. Gestorem zpracování Národního rozvojového plánu ČR je Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR). Na tvorbě Národního rozvojového plánu a vyjednávání o Rámci podpory Společenství participuje Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) jako spolupracující resort.
2. Ministerstvo průmyslu a obchodu je gestorem 1. prioritní osy NRP – Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb. Na základě analýzy potřeb průmyslu byly definovány priority, které jsou v předkládaném operačním programu rozpracovány.
3. Na základě doporučení EK bylo rozhodnuto, že pro zbývající část programovacího období EU na léta 2004 – 2006, budou operační programy podporovány pouze z jednoho fondu EU. Operační program průmysl a podnikání bude tudíž čerpat podporu pouze z **Evropského fondu regionálního rozvoje**.

[4]

Následující tabulka uvádí veřejné náklady (zdroje z ERDF a ze státního rozpočtu ČR). Zdroje soukromého sektoru (nejsou uvedeny v následující tabulce) představují spoluúcast příjemců podpory ve výši cca 50%.

Tab. 2 Veřejné náklady

OPPP	zdroje Společenství		národní zdroje		veřejné náklady (zdroje Společenství + národní zdroje)	
	M€	mil. Kč	M€	mil. Kč	M€	mil. Kč

Priorita 1	130,4	4 042,4	43,5	1 348,5	173,9	5 390,9
Priorita 2	120,0	3 720,0	40,0	1 240,0	160,0	4 960,0
Priorita 3	10,4	322,4	3,5	108,5	13,9	430,9
OPPP celkem	260,8	8.084,8	87,0	2.697,0	347,8	10.781,8

[4]

Operační program průmysl a podnikání 2004-2006 (OPPP) je základní programový dokument politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) sektoru průmyslu, vytvořený v návaznosti na cíle a strategii průmyslové politiky České republiky.

Operační program průmysl a podnikání rozpracovává příslušnou část **Národního rozvojového plánu (NRP) na léta 2004 až 2006**, zaměřenou na oblast hospodářského rozvoje. Operační program průmysl a podnikání byl jedním z podkladů pro vyjednávání **Rámce podpory Společenství (RPS)** pro regiony NUTS II České republiky spadajících pod Cíl 1.

Cílem podpory v rámci OPPP je zachovat a dále rozvíjet konkurenceschopný a efektivně vyrábějící průmyslový potenciál, účinně přispívat ke zvyšování hospodářské výkonnosti výrobní základny a podpořit potřebné strukturální změny průmyslu tak, aby ČR na konci následujícího programovacího období dosáhla významného pokroku při přibližování k ekonomické úrovni regionů v EU. Pro zajištění vytyčených cílů se pomoc soustředí na rozvoj malých a středních podniků, podporu inovačních aktivit v průmyslu a výrobní technickou, ekonomickou a organizační restrukturalizaci podniků, oborů a odvětví, včetně odstraňování starých zátěží tak, aby byly dosaženy pozitivní synergické efekty v oblasti životního prostředí, rovných příležitostí a informační společnosti. Nedílnou součástí pro dosažení vytyčených cílů je i trvalé snižování nákladů, v podmínkách ČR zejména cestou zvyšování efektivnosti využití energií. Při realizaci cílů podpory je zásadní podmínkou její slučitelnost s pravidly jednotného trhu EU a zvláštní důraz je kladen na pozitivní dopady do oblasti zaměstnanosti a technologického rozvoje. Z regionálního hlediska pak budou opatření OPPP reflektovat existující disparity a budou přispívat k vyváženému průmyslovému rozvoji regionů. Ve shodě s prioritními rozvojovými cíli Národního rozvojového plánu a na základě SWOT analýzy bude podpora ze strukturálních fondů (SF) EU v OPPP zaměřena na prioritní oblast, charakterizovanou 1. prioritní osou Národního rozvojového plánu: „**Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb**“.

[4]

7.2 Priority OPPP

Ve zkráceném programovacím období 2004 až 2006 je OPPP založen na 3 prioritách:

Priorita 1: Rozvoj podnikatelského prostředí,

jejíž opatření jsou zaměřena na výstavbu, regeneraci a rozvoj podnikatelské infrastruktury, zlepšení prostředí pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání, rozvoj a zkvalitňování informačních a poradenských služeb a na podporu infrastruktury pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace.

[4]

Opatření

1.1 Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace - PROSPERITA

- zakládání, činnost a rozvoj VT parků a center aplikovaného výzkumu, spolupráce mezi univerzitami a věd. organizacemi a podniky inovačního charakteru, investice do infrastruktury v oblasti informačních a komunikačních technologií.

1.2 Rozvoj podnikatelské infrastruktury REALITY

- výstavba, regenerace podnikatelských nemovitostí, včetně rozvoje infrastruktury existujících průmyslových území a podnikatelských zón a intenzifikace jejich využití zejména v oblastech postižených útlumem a restrukturalizací průmyslové výstavby.

1.3 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání - ŠKOLÍCÍ STŘEDISKA

- rekonstrukce objektů firemních školících zařízení a vzdělávacích zařízení včetně infrastruktury pro elektronické formy podnikového vzdělávání, zakládání nových oborových školících zařízení pro více firem, resp. pro širší podnikatelskou komunitu v regionech, pořízení školících pomůcek a programů, sloužících k odbornému vzdělávání v podnicích.

1.4 Rozvoj informačních a poradenských služeb

- a/ program vytváření klastrů - KLASTR
- b/ projekt zkvalitňování sítě porad subjektů - REGISTR PORADCŮ
- c/ projekt rozvoje inform. a poradenských služeb pro mezinárodní obchod

Priorita 2: Rozvoj konkurenceschopnosti podniků,

jejíž opatření jsou zaměřena na pomoc začínajícím podnikatelům a malým a středním podnikům s rozvojovým potenciálem (MSP), podporu inovačních procesů vedoucích k vývoji nových výrobků, technologií a služeb, podpora efektivního a úsporného nakládání s energií v podnikatelském sektoru.

[4]

Opatření

2.1 Zakládání a rozvoj malých a středních podniků (MSP)

a/ program podpory začínajícím podnikatelů - START - realizace podnikatelského záměru občanů nebo osob vstupujících po dlouhé době do podnikání pomoci zvýhodněných úvěrů

b/ program podpory podniků v počátečním stádiu rozvoje - KREDIT - realizace rozvojových podnikatelských projektů malých podniků s kratší historií pomoci zvýhodněných investičně zaměřených úvěrů

c/ program rozvoje MSP - ROZVOJ - integrovaná podpora existujících a stabilizovaných MSP na projekty, vedoucí ke zvýšení konkurenceschopnosti - formou dotace

d/ program - MARKETING - snazší získávání marketingových informací, dostupnější a garantovanější marketingové vzdělávání, kvalitnější marketing prostřednictvím propagačních materiálů a internetu, zvýhodněná účast na zahraničních prezentacích, výstavách a veletrzích

2.2 Podpora inovací výrobků, technologií a služeb - INOVACE

- v oblasti technických inovací projekty na zavedení nových výrobků, technologií či služeb k jejich zlepšení

2.3 Snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie

- snižování energetické náročnosti - ÚSPORY ENERGIE - nové technolog. zprac. surovin, zavádění zařízení na vyr. elektřiny a tepla

- využití obnovitelných zdrojů energie - OBNOVITELNÉ ZDROJE - rekonstrukce zařízení na využívání obnov. zdrojů energie

Priorita 3: Technická pomoc,

jejíž opatření jsou zaměřena na poskytování financování na řízení, realizaci, monitorování a kontrolu operací OPMP, na studie, pilotní projekty, na rozvoj informačního systému a publicitu.

Dosažení pozitivních efektů se předpokládá prostřednictvím koordinovaného využití finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) a dalších finančních nástrojů ČR v rámci jednotlivých priorit a zajištěním souladu s Průmyslovou politikou ČR a Strategií regionálního rozvoje ČR. Opatření k realizaci jednotlivých priorit operačního programu jsou koncipována tak, aby byla v souladu s podmínkami hospodářské soutěže a se zásadami poskytování pomoci ze strany EU.

Účast hospodářských subjektů v programech podporovaných ze strukturálních fondů (SF) je podmíněna respektováním a dodržováním horizontálních politik EU jako jsou zajištění udržitelného rozvoje, resp. dodržování podmínek ochrany životního prostředí, podpora rozvoje rovných příležitostí mezi muži a ženami a podpora informační společnosti.[4]

Jedná se o plošné podpory malého a středního podnikání s vymezeným cílem, příjemci podpor. Každý z programů má stanovené podmínky - zpracovat záměr příjemce podpory na rozvoj podnikatelské činnosti, splňovat charakter ekonomické činnosti pro daný program a další přesně stanovené podmínky pro daný program.

Tab. 3 Souhrnná tabulka podaných žádostí - udělených dotací podle krajů a programů
- OOP ke dni 6.5.2005

kraj / program	Prospe rita	Reality	Školici středis ka	Klastry	Rozvoj	Marke ting	Inovace	Úspory energie	Obnovi telné zdroje energie	Celkem
-------------------	----------------	---------	--------------------------	---------	--------	---------------	---------	-------------------	--------------------------------------	--------

UTB ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky

Jihočeský	2-0/0	2-0/0	2-1/0	1-0/0	39-2/31	2-1/0	10-0/6	0-0/0	0-0/0	59-4/37
Jihomoravský	5-0/1	10-0/4	2-0/0	1-0/0	78-7/63	17-9/1	23-1/6	0-0/0	2-1/0	139-18/75
Karlovarský	0-0/0	1-0/1	0-0/0	2-1/0	13-2/11	0-0/0	1-0/0	1-1/0	0-0/0	18-4/12
Královéhradecký	0-0/0	9-0/3	0-0/0	1-1/0	38-4/28	10-3/1	16-0/9	1-0/0	0-0/0	76-8/41
Liberecký	0-0/0	4-1/1	1-0/1	1-0/0	19-2/15	8-3/0	4-0/1	0-0/0	0-0/0	37-6/18
Moravsko-slezský	1-0/0	17-0/1	2-0/2	5-1/2	47-3/40	11-5/1	15-0/2	0-0/0	0-0/0	98-9/48
Olomoucký	1-0/0	10-1/1	1-0/0	0-0/0	42-7/26	14-7/1	10-0/5	0-0/0	0-0/0	78-15/33
Pardubický	1-0/1	3-1/0	3-1/0	1-0/0	42-2/32	14-2/0	13-0/5	0-0/0	0-0/0	77-6/38
Plzeňský	0-0/0	31-1/2	0-0/0	0-0/0	25-4/20	8-1/0	4-0/3	0-0/0	0-0/0	68-6/25
Středočeský	0-0/0	1-0/0	1-0/0	1-1/0	51-12/31	16-5/2	12-0/4	1-0/0	0-0/0	85-18/37
Ústecký	1-0/0	1-0/1	1-0/0	0-0/0	26-1/23	7-4/0	5-0/1	0-0/0	2-0/1	43-5/26
Vysočina	0-0/0	2-0/1	0-0/0	0-0/0	37-5/26	10-5/0	11-0/3	1-1/0	0-0/0	61-11/30
Zlínský	0-0/0	11-1/2	2-0/0	1-0/0	47-7/38	26-4/5	11-0/4	1-1/0	2-0/0	102-13/49
Celkem	11-0/2	102-5/17	15-2/3	14-4/2	504-58/384	143-49/11	135-1/49	5-3/0	6-1/1	941-123/469

Pozn.: Číslo před pomlčkou udává počet podaných žádostí, číslo za pomlčkou počet dosud udělených dotací, číslo za lomítkem udává počet vyřazených žádostí (vyhodnocování žádostí neustále probíhá a počty pravidelně aktualizujeme).

[5]

Tab. 4 - Souhrnná tabulka podaných žádostí - udělených dotací podle krajů a programů ke dni 6.5.2005

kraj / program	START	KREDIT	Inovace Kombinace	Celkem
Jihočeský kraj	26 - 22 / 0	18 - 7 / 4	1 - 0 / 0	45 - 29 / 4

Jihomoravský kraj	42 - 35 / 2	27 - 11 / 6	0 - 0 / 0	69 - 46 / 8
Karlovarský kraj	7 - 6 / 0	12 - 9 / 0	0 - 0 / 0	19 - 15 / 0
Královéhradecký kraj	24 - 19 / 0	30 - 19 / 5	1 - 0 / 0	55 - 38 / 5
Liberecký kraj	11 - 11 / 0	12 - 7 / 3	0 - 0 / 0	23 - 18 / 3
Moravskoslezský kraj	117 - 99 / 6	58 - 26 / 25	0 - 0 / 0	175 - 125 / 31
Olomoucký kraj	22 - 20 / 2	19 - 13 / 1	0 - 0 / 0	41 - 33 / 3
Pardubický kraj	10 - 9 / 0	30 - 19 / 6	0 - 0 / 0	40 - 28 / 6
Plzeňský kraj	9 - 7 / 1	27 - 18 / 5	0 - 0 / 0	36 - 25 / 6
Středočeský kraj	20 - 14 / 2	33 - 13 / 13	2 - 0 / 0	55 - 27 / 15
Ústecký kraj	33 - 27 / 4	12 - 7 / 2	0 - 0 / 0	45 - 34 / 6
Vysočina	26 - 17 / 1	19 - 11 / 4	0 - 0 / 0	45 - 28 / 5
Zlínský kraj	11 - 9 / 2	35 - 24 / 6	1 - 0 / 0	47 - 33 / 8
Celkem	358 - 295 / 20	332 - 184 / 80	5 - 0 / 0	695 - 479 / 100

Pozn.: Číslo před pomlčkou udává počet podaných žádostí, číslo za pomlčkou počet dosud udělených dotací, číslo za lomítkem udává počet vyřazených žádostí (vyhodnocování žádostí neustále probíhá a počty pravidelně aktualizujeme).

[6]

8. MAXIMÁLNÍ INTENZITA VEŘEJNÉ PODPORY NA ÚROVNI JEDNOTLIVÝCH REGIONŮ SOUDRŽNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2004

Moravskoslezsko	65%
-----------------	------------

Střední Čechy	65%
Severozápad	64%
Střední Morava	64%
Severovýchod	63%
Jihovýchod	63%
Jihozápad	61%
Praha	30%

[9]

9. VYMEZENÍ PŘÍJEMCŮ PODPORY NA ZÁKALDĚ § 1 a 2 ZÁKONA č. 47/2002 Sb., O PODPOŘE MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ

- 1.** Žadatel o podporu musí mít trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky.
- 2.** Za malého a středního podnikatele se považuje podnikatel, pokud:
 - a) zaměstnává méně než 250 zaměstnanců,
 - b) jeho aktiva, uvedená v rozvaze, nepřesahují 980 mil. Kč nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 1 450 mil. Kč, účtuje-li v soustavě podvojného účetnictví; neúčtuje-li v soustavě podvojného účetnictví, vztahují se uvedené částky ke konečným příjmům a k úhrnu majetku (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů), a
 - c) je nezávislý (odstavec 7.).
- 3.** Za malého podnikatele se považuje podnikatel, pokud:
 - a) zaměstnává méně než 50 zaměstnanců,
 - b) jeho aktiva, uvedená v rozvaze nepřesahují 180 mil. Kč nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč, účtuje-li v soustavě podvojného účetnictví; neúčtuje-li v soustavě podvojného účetnictví, vztahují se uvedené částky ke konečným

příjmům a k úhrnu majetku (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů), a

c) je nezávislý (odstavec 7.).

4. Malý a střední podnikatel podle odstavce 1 pokud:

a) zaměstnává méně než 10 zaměstnanců a

b) jeho aktiva, uvedená v rozvaze, nepřesahují 180 mil. Kč nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč, účtuje-li v soustavě podvojného účetnictví; neúčtuje-li v soustavě podvojného účetnictví, vztahují se uvedené částky ke konečným příjmům a k úhrnu majetku (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů), a

c) je nezávislý (odstavec 7.), je drobným podnikatelem.

5. Malý a střední podnikatel, který zahajuje podnikání, stanoví hodnoty uvedené v odstavci 2., resp. 3. nebo 4. písm. b) vlastním kvalifikovaným odhadem, a to pro první účetní období, ve kterém bude provozována podnikatelská činnost po celé účetní období.

6. Pro výpočet hodnot uvedených v odstavcích 2. – 4. se sčítají hodnoty týkající se malého a středního podnikatele a všech dalších osob, které ovládá, podílí-li se na jejich základním kapitálu nebo hlasovacích právech alespoň 25 %.

7. Malý a střední podnikatel je nezávislý, jestliže žádná jiná osoba nebo více osob společně, které nesplňují požadavky uvedené v odstavcích 2. – 4., nemají 25 % a větší podíl na jeho základním kapitálu ani na jeho hlasovacích právech.

8. Pro stanovení počtu zaměstnanců v odstavcích 2. – 4. je rozhodný průměrný přepočtený počet zaměstnanců za poslední uzavřené účetní období, který se vypočítá jako podíl celkového počtu hodin odpracovaných všemi zaměstnanci žadatele o podporu, zvýšený o neodpracované hodiny v důsledku čerpání dovolené na zotavenou, překážek v práci a pracovní neschopnosti, za niž jsou poskytovány dávky nemocenského pojištění, a celkového ročního fondu pracovní doby připadajícího na jednoho zaměstnance pracujícího na stanovenou týdenní pracovní dobu (§ 83a zákoníku práce).

9. Čistým obrátem se rozumí výnosy z prodeje vlastních výrobků a služeb po odečtení daně z přidané hodnoty na výstupu.

10. SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (SROP)

je jedním z pěti programů, které budou realizovány v České republice na základě Rámce podpory Společenství pro Cíl 1.

Dalšími operačními programy jsou:

- ✓ Průmysl a Podnikání
- ✓ Rozvoj lidských zdrojů Infrastruktura
- ✓ Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

SROP je programovým dokumentem zahrnujícím rozvojové priority sedmi regionů soudržnosti České republiky, které mohou být napojeny na strukturální fondy Evropské unie v rámci Cíle 1:

Střední Čechy

Jihozápad

Severozápad

Severovýchod

Střední Čechy

Střední Morava

Moravskoslezsko

Regiony soudržnosti jsou deklarovány v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, kde "pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů Evropských společenství se zřizují regiony, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2).

Dne 23. 1. 2002 přijala vláda České republiky usnesení Č. 102 "k dokončení přípravy programových dokumentů a určení řídicích a platebních orgánů pro využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie". Tímto usnesením vlády bylo jako řídicí orgán SROP jmenováno Ministerstvo pro místní rozvoj; funkcí platebního orgánu SROP bylo pověřeno Ministerstvo financí. Současně bylo rozhodnuto delegovat na kraje (resp. regionální rady) kompetence, spojené s realizací projektů a zajistit jejich podíl na řízení celého programu. Priority a opatření SROP byly původně stanoveny usnesením vlády ČR č. 401 z 17. 4. 2002. V této podobě byl SROP projednán a schválen usnesením vlády č. 79 z ledna 2003. Dodatečně,

na základě usnesení vlády č. 149 z 12. 2. 2003, bylo rozhodnuto integrovat do SROP aktivity rušeného operačního programu Cestovní ruch a lázeňství. Po předložení SROP členům vlády pro informaci (8. dubna 2003) byl program dne 16. dubna 2003 předložen Evropské Komisi. SROP tvořen čtyřmi prioritami rozpracovanými do devíti opatření (bez technické asistence):

1. podpora malých a středních podniků ve vybraných regionech
2. zlepšení infrastruktury v regionech
3. rozvíjení infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů
4. podpora cestovního ruchu.

Navrhované priority SROP respektují hlavní osu pomoci Společenství regionům Cíle 1 - přispívat významným způsobem ke snižování hospodářských a sociálních disparit regionů v porovnání s průměrem EU i mezi regiony uvnitř ČR.

Společný regionální operační program je koncipován jako program cílených intervencí pro řešení zejména společných problémů regionů soudržnosti ČR. Rozsáhlejší orientace SROP na specifické problémy jednotlivých regionů není vzhledem ke zkrácenému plánovacímu období a disponibilnímu objemu finančních zdrojů reálná.

Financování SROP bude zabezpečeno z veřejných zdrojů EU (u většiny opatření příspěvek EU dosáhne 75 % veřejných zdrojů programu), přičemž se počítá rovněž se zapojením soukromých zdrojů. Veřejné zdroje ČR budou zajištěny především ze státního rozpočtu (MMR) a z rozpočtu krajů a obcí.

Podpora pro SROP ze Strukturálních fondů Evropské unie bude poskytována ze dvou fondů:

Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF)

Evropského sociálního fondu (ESF).

[9]

10.1 Současná ekonomická a sociální situace regionů soudržnosti

Společný regionální operační program regionů soudržnosti České republiky (SROP) je zastřešujícím programem sedmi regionů NUTS 2 spadajících do Cíle 1.

SROP integruje rozvojové priority regionů Severozápad, Jihozápad, Střední Čechy, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko. Tyto regiony zaujímají 99,4

% plochy České republiky, na které žije 9,041 mil. obyvatel, to je cca 88,6 % všeho obyvatelstva státu.

10.2 Změny v jednotlivých regionech

V porovnání s EU se 99,4 % rozlohy České republiky a 88,5 % jejích obyvatel nachází v regionech, kde rozvoj zaostává za evropskou perspektivou, přičemž se hodnoty pohybují mezi 48 % až 56 % průměru HDP na hlavu v zemích EU-15. Současnou situaci ovlivnily změny v jednotlivých regionech ovlivnily zejména následující faktory:

- omezení činnosti v oblasti těžby paliv, hutnictví a těžkého chemického průmyslu v regionech Severozápad a Moravskoslezsko (ačkoli uvedená odvětví jsou v těchto regionech, pokud jde o ekonomickou činnost a zaměstnanost, i nadále dominantní);
- restrukturalizace těžkého strojírenství v regionu Jihozápad;
- vysoká koncentrace kožedělného, textilního a potravinářského průmyslu v regionech Severovýchod, Střední Morava a Jihovýchod;

[4]

10.3 Horizontální principy strategie SROP

- ✓ udržitelný rozvoj
- ✓ rovné příležitosti
- ✓ rozvoj informační společnosti
- ✓ sociální integrace a zaměstnanost
- ✓ vyvážený rozvoj regionů

[9]

10.4 Finanční plán společného regionálního operačního programu České republiky

Východiska pro finanční rámec SROP

Finanční plán Společného regionálního operačního programu je vypracován v návaznosti na finanční plán Rámce podpory Společenství pro ČR 2004 - 2006 (CSF); 31, 24 % z celkové alokace strukturálních fondů pro CSF bude vyčleněno pro tento program. Realizace SROP

bude podpořena z ERDF (407 055 051 €) a z ESF (47 277 520 €).

Tab. 5 -Příspěvky ze strukturálních fondů na jednotlivá léta pro SROP (v €)

	2004	2005	2006	2004 - 2006
ERDF	98.874.304	135.890.287	176.290.460	407.055.051
ESF	11.019.201	15.783.015	20.475.304	47.277.520
SROP celkem	105.893.505	151.673.302	196.765.764	454.332.571

[9]

10.5 Rozdělení prostředků SROP na priority

Rozdělení prostředků strukturálních fondů (SF) na jednotlivé priority SROP je v souladu se stanovenými vahami:

Tab. 6 - Rozdělení prostředků SF na jednotlivé priority SROP podle vah

Priorita	2004 - 2006	Podíl v %
Priorita 1	45.138.356	9,9
Priorita 2	196.998.604	43,4
Priorita 3	92.302.852	20,3
Priorita 4	108.085.719	2,6
Priorita 5	11.807.040	2,6
celkem	454.332.571	100,0

[9]

10.6 Podpora podnikání v regionech - SROP

K podpoře vyváženého a udržitelného rozvoje jednotlivých regionů ČR vyhláší jednotlivé krajské úřady v rámci Společného regionálního operačního programu (SROP) výzvy grantových schémat k předkládání návrhů o poskytnutí podpory, které nabídnou **dotace na podnikatelskou činnost**. Rozsah a zaměření podpory se v jednotlivých krajích mohou lišit. Orgánem zodpovědným za realizaci Společného regionálního operačního programu je

Ministerstvo pro místní rozvoj a program je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje.

[9]

10.7 Globální cíl SROP

Strategie SROP zahrnuje definování globálního cíle, specifických cílů (4 specifické cíle), z nichž vychází definování jednotlivých priorit a opatření programu.

Globálním cílem SROP je přispět k dosažení trvalého hospodářského růstu i růstu kvality života obyvatel regionů na základě povzbuzování nových ekonomických aktivit s důrazem na tvorbu pracovních míst v regionálním i místním měřítku, na zlepšení kvality infrastruktury a životního prostředí, na všeobecný rozvoj lidských zdrojů a na prohlubování sociální integrace. Strategie SROP respektuje pět horizontálních principů - udržitelný rozvoj, rovné příležitosti, rozvoj informační společnosti, sociální integrace a zaměstnanost a vyvážený rozvoj regionů.

[9]

10.8 Specifické cíle SROP

- ✓ zvýšit prosperitu regionů rozvojem malých a středních podniků a řemesel, Vytvářením nových pracovních příležitostí;
- ✓ všestranně zkvalitnit regionální a místní dopravní a informační infrastrukturu při respektování ochrany životního prostředí;
- ✓ zlepšit životní podmínky obyvatel, zejména minorit, zvýšit jejich participaci na celoživotním učení a integrovat sociálně vyloučené skupiny do komunity a pracovnímu uplatnění;
- ✓ zvýši podíl cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionů, zvýšit objem přímých investic pro rozvoj cestovního ruchu a vytvářet nové pracovní příležitosti.

[9]

11 SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM 1. KOLO VÝZVY V REGIONU SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO

Vyhlášení: 1.6.2004 Regionální radou

Termín pro předložení žádostí: 30.7.2004

Bylo přijato: 31 projektů

Opatření 2.1.1 Rozvoj regionální dopravní infrastruktury - 1 projekt (možný předkladatel pouze kraj, resp. organizace zřizované kraji)

Opatření 2.1.2 Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech - 1 projekt

Opatření 2.2 Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech - 9 projektů

Opatření 3.1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech - 7 projektů

Opatření 4.2.2 Podpora regionální a místní infrastruktury cestovního ruchu - 13 projektů

Tab. 7 - Vyhodnocení 1. kola výzvy z hlediska rozdělených finančních prostředků (v Kč)

Opatření/podopatření	Finanční alokace	Rozděleno z EU v	
	pro 1. kolo výzvy	1. kole výzvy	Rozděleno z rozpočtu kraje v 1. kole výzvy
2.1.1: Rozvoj regionální dopravní infrastruktury	141 574 012	13 742 942	45 806 981
2.1.2: Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech	60 674 577	28 058 548	O
2.2: Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech	29 967 626	30 555 627	1 627 200
3.1: Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech	59 923 858		6 039 351
4.2.2: Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	33 566 777	36 923 455	7 039 409
CELKEM	325 706 850	292 499 711	60 512 941

[11]

Celkově tedy v rámci 1. kola výzvy bylo ze zdrojů Evropské unie z možných 325 706 850 Kč rozděleno 292 499 711 Kč. Zbývající nerozdělené zdroje (33 207 139 Kč) budou převedeny do dalšího kola výzvy. Z krajského rozpočtu bylo rozděleno 60 512 941 Kč - tyto prostředky byly určeny jak na projekty vybraných předkladatelů z Moravskoslezského kraje (povinné regionální spolufinancování), tak i na spolufinancování projektů, jejichž předkladatelem byl Moravskoslezský kraj.

[11]

Společný regionální operační program 1. kolo výzvy r. 2005 v regionu soudržnosti Moravskoslezsko

Vyhlášení: 17.1.2005

Termín pro předložení žádostí: 16.3.2005

Opatření 1.1 Podpora podnikání ve vybraných regionech

grantové schéma - Regionální podpora podnikům v Moravskoslezském kraji - 74 projektů

Cíl:

- ✓ rozvoj stávajících malých a středních podniků zaměřený na vytváření nových pracovních míst,
- ✓ diverzifikace ekonomické základny regionu,
- ✓ posílení a zefektivnění stávajících podniků nákupem konzultačních a poradenských služeb.

Zaměření podporovaných akcí: Podporovány budou investiční akce malých a středních podniků, jejichž realizací vzniknou nová pracovní místa. Podpora se vztahuje rovněž na konzultační nebo poradenskou činnost související s přípravou a realizací akce a rozvojem podniku. Investice se mohou vztahovat na modernizaci, rozšíření, reorganizaci existujících podniků, spojené se vznikem nových pracovních míst. Součástí investiční akce může být i zavádění nových technologií a výrobků (do 40 % celkových uznatelných nákladů akce).

Opatření 3.2 Podpora sociální integrace v regionech

grantové schéma - Síť sociální integrace - 6 projektů

Cíl:

- ✓ zvýšit sociální integraci a zaměstnanost v Moravskoslezském kraji s ohledem na podporu rovných příležitostí a zapojování partnerství na místní úrovni,
- ✓ snížit výskyt sociálně patologických jevů v regionu se zaměřením na prevenci

Podopatření 4.1.2 Podpora regionálních a místních služeb cestovního ruchu

grantové schéma - Jednotný komunikační styl - 15 projektů

Cíl:

Posílení pozitivního image Moravskoslezského kraje rozšířením a zkvalitněním regionálních a místních služeb poskytovaných v oblasti cestovního ruchu

Podporovány budou neinvestiční akce malých a středních podniků a subjektů veřejného a neziskového sektoru, zaměřené na tvorbu propagačních materiálů pro podporu cestovního ruchu.

Podopatření 4.2.2 Podpora regionální a místní infrastruktury CR

grantové schéma - Podpora místní infrastruktury pro cestovní ruch - 16 projektů

Podporovány budou investiční akce malých a středních podniků, zaměřené na zvýšení standardu ubytovacích zařízení na certifikovanou úroveň, zkvalitnění stravovacích, sportovně-rekreačního a technického zázemí, modernizace další turistické infrastruktury v oblasti letní, zimní i celoroční turistiky a na rekonstrukci kulturních a technických památek.

[11]

Tab. 8 - Seznam žádosti o dotaci v rámci Regionálního programu podpory rozvoje průmyslových podnikatelských subjektů na území NUTS 2 Moravskoslezsko se soustředěnou podporou státu pro rok 2005

Žadatel	Název projektu	okres	Požad. dotace v tis.Kč	Celkové náklady na projekt v tis.Kč	Nově vytvořen á prac. místa
----------------	-----------------------	--------------	---------------------------------------	--	--

Stavko spol. s r.o.	Výroba pryžových a plastových výrobků	Ostrava	4 500	7 300	15
MARKÝZA CZ, s.r.o.	Rozšíření výroby kovových konstrukcí	Ostrava	4 500	9 000	15
Pavel Prokop - PROKOND	Rozšíření výroby lehacího nábytku	Ostrava	11 800	30 000	40
SMATR trading company s.r.o.	Rozšíření výroby	Ostrava	13 500	29 680	45

[12]

Tab. 9 - Seznam žádosti přijatých v rámci programu OPMP

Příjemce podpory	Právní forma	Kraj realizace projektu	Program	Výše podpory	Datum přiznání dotace
Ing. Štěpánek Michal	FJZ	Moravskoslezský	Rozvoj	6 564 000	29.4.2005
Sdružení pro rozvoj MSK	ZaS	Moravskoslezský	Klastry	750 000	31.3.2005
Květoslav Bašista	FJZ	Moravskoslezský	Rozvoj	4 600 000	13.4.2005
CNM textil a.s.	AS	Moravskoslezský	Marketing	920 000	19.4.2005
Aeroterm, a.s.	AS	Moravskoslezský	Marketing	756 000	4.3.2005
VAE CONTROLS, s. r. o.	SRO	Moravskoslezský	Marketing	920 000	4.2.2005
KARLA spol. s r.o.	SRO	Moravskoslezský	Marketing	901 600	4.2.2005
KOMA-Ložiska s.r.o.	SRO	Moravskoslezský	Marketing	993 000	29.4.2005
SOLWE COOM s.r.o.	SRO	Moravskoslezský	Rozvoj	2 649 000	28.4.2005

[10]

12 ORGANIZACE PODPORUJÍCÍ KONKURENCESCHOPNOST MSP

Agentura pro regionální rozvoj Ostrava (www.rdaova.cz)

Byla založena v roce 1993 s podporou EU jako součást pilotního projektu s cílem transferu zkušeností a podpory transformačních procesů v Moravskoslezském regionu.

ARR se různými formami podílí na procesech transformace, např. jako developer regionálních

projektů či formou poskytování informačních služeb pro města a obce. Participuje na formulování regionální politiky a priorit regionálního rozvoje. Z realizovaných aktivit je možné, s ohledem na jeho aktuálnost, uvést modul "Podnikání v podmínkách EU" a přehled best practices z podnikání uplatňovaných v Moravskoslezské kraji (www.bestpractices.cz).

RPIC- ViP (www.rpic-vip.cz)

Součástí systému regionálních poradenských a informačních center, jejichž cílem zejména podpora začínajících malých a středních podnikatelů. Síť těchto center byla rovněž založena s pomocí zdrojů programu PHARE. Nej hustší síť těchto center je právě v regionech transformaci, takže na území Moravskoslezského kraje působí tyto poradenské instituce ve všech okresech.

Zabývají se např. organizací certifikovaných vzdělávacích kurzů, jejichž absolvování je podmínkou získání podpory z programu START (realizovaného ČMZR), dále se podílejí na realizaci programů Poradenství nebo Malé půjčky.

BIC Vítkovice (www.bicova.cz)

Jde o regionální instituci, která je schopna poskytnout zvýhodněné podmínky pro začátek malého podnikání, ať již formou pronájmu prostor či formou poradenské činnosti. Vznikla za spoluúčasti města Ostravy, velkých průmyslových podniků (Víteckovice, OKD) a dalších regionálních organizací (Institut rozvoje podnikání, Regionální podnikatelský fond, ARR). Z aktuálně realizovaných projektů je možno uvést vývojové centrum průmyslových aplikací, které pomáhá řešit výzkumně-vývojové projekty s významným inovačním potenciálem.

Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje (www.nmunion.cz)

Navazuje na akti vity Severomoravské hospodářské unie a Sdružení pro obnovu a rozvoj MSR. Cílem je přispět, aby region prošel úspěšnou transformací a vytvořila se v něm moderní struktura výroby a služeb. S tímto trendem je podporován také pozitivní vliv na životní prostředí a kulturu života v regionu. Pro podporu podnikatelského klimatu v regionu jsou organizována investiční fóra, pro vývoj infrastruktury a logistiky konference Transport.

Regionální hospodářská komora (www.rhko.cz)

Komora slouží pro podporu podnikatelských aktivit a členství v ní je dobrovolné. V oblasti podpory regionální transformace působí aktivně na úseku podpory malého podnikání a na úseku podpory exportu. Organizuje společné expozice na mezinárodních veletrzích s podporou státu. Z praktických aktivit je možno uvést pilotní projekt CEMES, jehož cílem je vytvoření evropského certifikátu pro manažery malých a středních podniků. Tento certifikát by měl mít celoevropskou platnost. Na řešení tohoto projektu se účastní 14 organizací z Německa, Itálie, Řecka, Rakouska, Francie, Portugalska ČR.

Kancelář zmocněnce vlády pro Moravskoslezský kraj (www.mmr.cz)

Kancelář zmocněnce vlády byla zřízena vládním usnesením Č. 555/2000. Jejím sídlem je Ostrava a zmocněnec vlády má statut náměstka ministra pro místní rozvoj. Vládní usnesení také definuje vztah k regionálním partnerům - hospodářským komorám, svazům podnikatelů, odborům, Radě hospodářské a sociální dohody apod.

Zásadním materiálem zpracovaným kanceláří vládního zmocněnce je "Studie transformace regionu ve střednědobém horizontu", jejímž výstupem je databáze projektů, které mohou přispět transformaci regionu. Jde zároveň o projekty, které je možno podporovat ze strany vlády ČR a které vláda projednává. Kancelář také přijímá podněty na projekty od veřejnosti.

Regionální zaměstnanecká agentura (www.rpic-vip.cz)

Regionální zaměstnanecká agentura je poradenská instituce, jejímž úkolem je zmírňovat sociální dopady rekonverze velkých hutních společností. Doplnuje síť podpůrných center a úzce spolupracuje s hutními podniky na území kraje. Hlavním úkolem je vyvíjet a koordinovat programy, které pomohou na trhu práce uplatnění nadbytečných pracovníků z hutního průmyslu. Základem jsou individuální služby vycházející z posouzení dovedností a zkušeností klientů agentury v návaznosti na konkrétní situaci na trhu práce.

Vědecko technologický park Ostrava (www.vtpo.cz)

Park vznikl jako nástroj podpory politiky rozvoje podnikání. Podílí se na něm město Ostrava, ARR a tři regionální vysoké školy VŠB-TU, Ostravská univerzita a Slezská univerzita. Hlavním úkolem je podpora firem s inovačními programy a vysokou přidanou hodnotou. Jedná se zejména o pronájem ploch a širokou paletu poradenských služeb (vč. patentového práva a certifikací). V současné době využívá služeb 6 firem ze sféry zdravotnických zařízení,

technologií pro úsporu energií, projektování a dodávek řídicích systémů apod. Strategickým záměrem je nalezení významného investora z oblasti vyspělých technologií.

[13]

13 ZMĚNY PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ A PODNIKATELSKÝCH PODMÍNEK MSP

Moravskoslezský kraj patří k regionům, které byly nejvíce zasaženy transformačním procesem.. Oblast se potýká již několik let s nashromážděným, vzájemně provázanými sociálně ekonomickými problémy, ke kterým patří zejména nezaměstnanost, způsobená z velké části restrukturalizací těžby uhlí a dalších tradičních odvětví těžkého průmyslu.

[1]

Severní Morava a Slezsko tvoří řadu let jedno z největších průmyslových center v ČR, základem tohoto územního hospodářského celku je ostravsko-karvinská průmyslová aglomerace. Vznik a rozmach průmyslové výroby je těsně spojen s využitím místního nerostného bohatství, zejména černého uhlí a s rozvojem dopravního spojení prostřednictvím železnic. V současné době prodělává oblast proces restrukturalizace, ale jen velmi těžce směřuje k posílení pestrosti průmyslových aktivit a k rozmachu služeb všeho druhu. Region, zejména okolí měst Ostrava, Havířov, Karviná, Opava a Frýdek Místek patří k nejhustěji osídleným oblastem České republiky. Na 7 % rozlohy České republiky žije v regionu 12,5 % obyvatel České republiky. Všechny okresy regionu mají hustotu obyvatel vyšší než je celostátní průměr, s výjimkou okresů Bruntál a Krnov. Počet obyvatel regionu v posledních 5 letech stagnuje.

[1]

13.1 Struktura ekonomiky regionu

Struktura ekonomiky regionu severní Moravy a Slezska je dána historicky a dominuje v ní průmysl. Tento Region se v minulosti podílel téměř 20 % na tvorbě hrubého domácího produktu (podle skutečné tvorby na území regionu) a zaujímal v rámci ČR první místo v objemu hrubé průmyslové výroby. Převládá důlní, energetický a hutnický průmysl, ve kterém je zaměstnána téměř polovina pracovních sil zaměstnaných v průmyslu. Dalšími významnými

sektory jsou chemický a farmaceutický průmysl, strojírenství a elektrotechnika, stejně jako papírenský, textilní průmysl a v neposlední řadě také průmysl potravinářský. Struktura ekonomiky ve vztahu k zaměstnanosti ukazuje na podstatně větší zastoupení průmyslu a poddimenzování sektoru služeb v regionu ve srovnání s průměrem v České republice.

Malé a střední podniky tvoří více než 99% podnikatelského potenciálu v kraji, podíl na celku ČR nepřesáhl za sledované období 10%

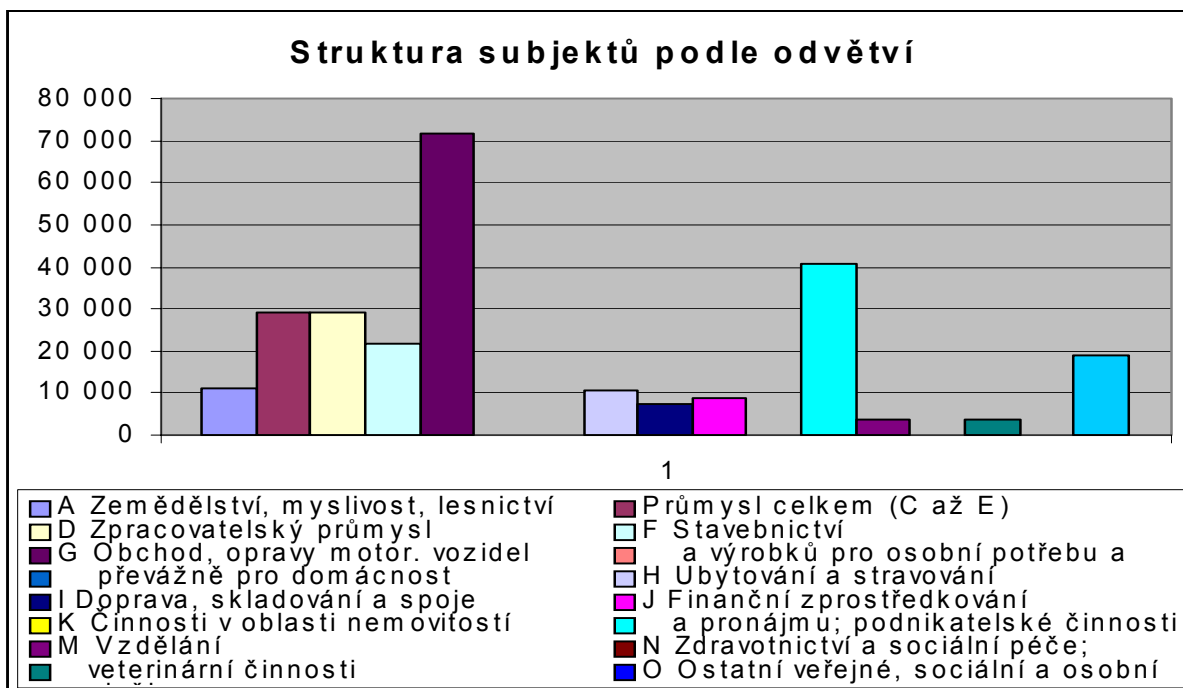
[1]

*Tab. 10 - Počet subjektů zapsaných v RES v Moravskoslezském kraji a jeho okresech
k 31. 12. 2004*

	Kraj celkem	v tom okresy:					
		Bruntál	Frýdek- Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava - město
Kraj celkem	227 427	19 415	40 071	39 921	28 919	33 588	65 513
A Zemědělství, myslivost, lesnictví	11 268	2 274	3 332	994	2 001	2 118	549

B Rybolov a chov ryb	46	7	19	11	3	6	-
Průmysl celkem (C až E)	29 201	2 674	5 397	4 350	4 525	5 247	7 008
C Těžba nerostných surovin	80	8	7	31	9	9	16
D Zpracovatelský průmysl	29 014	2 646	5 371	4 304	4 501	5 226	6 966
E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	107	20	19	15	15	12	26
F Stavebnictví	21 567	2 364	3 324	3 284	2 823	4 349	5 423
G Obchod, opravy motor. vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	71 584	4 469	12 730	14 667	8 782	9 762	21 174
H Ubytování a stravování	10 498	1 058	1 831	1 947	1 499	1 488	2 675
I Doprava, skladování a spoje	7 473	641	1 187	1 295	1 062	1 103	2 185
J Finanční zprostředkování	8 595	690	1 673	1 918	1 021	1 092	2 201
K Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	40 641	2 998	5 637	6 695	3 622	4 798	16 891
L Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	514	122	85	67	61	135	44
M Vzdělání	3 734	251	567	667	602	435	1 212
N Zdravotnictví a sociální péče; veterinární činnosti	3 534	292	632	646	462	479	1 023
O Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	18 761	1 575	3 654	3 377	2 455	2 576	5 124
P Činnosti domácností	9	-	3	2	1	-	3
Q Exteritoriální organizace a instituce	2	-	-	1	-	-	1

(členění podle odvětví převažující činnosti)

Graf 1 - Struktura subjektů podle odvětví

[7]

14 CELKOVÁ ZAMĚSTNANOST V OSTRAVĚ

I když se v průběhu roku 2004 celková zaměstnanost u ostravských zaměstnavatelských subjektů podle předpokladů a v souladu s dlouhodobým trendem opět snížila, intenzita jejího poklesu byla v porovnání s rokem 2003, kdy ubylo u ostravských firem všech velikostních kategorií 4.685 zaměstnanců, přibližně poloviční a téměř na stejné úrovni jako v roce 2002. Hospodářský vývoj v naší zemi je sice již pátým rokem příznivý, ale růst české ekonomiky, který v posledních dvou letech přesahuje tříprocentní hranici, zatím nevede příliš ke zlepšení situace na trhu práce a k trvalejšímu snížení nezaměstnanosti. Celkový vzestup hospodářství táhnou hlavně investice velkých podniků, zejména zahraničních. Jejich aktivity ale pořád směřují spíše do jiných částí republiky a jejich zájem investovat v Ostravě je zatím stále zcela nedostatečný, což se odráží v naprostém nedostatku volných pracovních míst.

[8]

14.1 Zaměstnanost u ostravských firem

Skutečná dynamika poklesu zaměstnanosti u větších ostravských firem byla oproti jejich původním předpokladům značně vyšší. Podle prognóz monitorovaných organizací s počtem 26 a více zaměstnanců měl jejich úhrnný úbytek za rok 2004 představovat 1.765 osob. Ve skutečnosti ubylo 3.025 jejich pracovníků, což je o 1.260 (+71,4 %) více než velké podniky původně signalizovaly.

Tab. 11 - Vývoj počtu zaměstnanců, osob samostatně výdělečně činných a zaměstnavatelů

ukazatel					
(celkový počet)	stav k			12/2004-12/2003	
	31.12.2003	30.6.2004	31.12.2004	absolutně	v %
zaměstnanci u firem se stavem	100 265	99 231	97 240	-3 025	-3
26 a více zaměstnanců					
zaměstnanci u firem se stavem	30 850	31 285	31 328	478	1,5
do 25 zaměstnanců					
celková zaměstnanost u firem	131 115	130 516	128 568	-2 547	-1,9
osoby vykonávající samostatně	25 136	24 015	23 592	-1 544	-6,1
výdělečnou činnost					
zaměstnavatelé se stavem	747	740	732	-15	-2
26 a více zaměstnanců					
zaměstnavatelé se stavem	6 705	6 786	6 820	115	1,7
do 25 zaměstnanců					
celkový počet zaměstnavatelů	7 452	7 526	7 552	100	1,3

[8]

Zaměstnavatelé všech velikostních kategorií zaměstnávali k 31.12.2004 v Ostravě celkem 128.568 osob, což je o 2.547 (-1,9 %) méně než před rokem a o 2.138 zaměstnanců menší pokles než úbytek v roce 2003.

Počet osob samostatně výdělečně činných (dále OSVČ) se v roce 2004 po nepřetržitém jedenáctiletém vzestupu poprvé meziročně snížil (jednotná metodika pro sledování tohoto ukazatele platí od roku 1993), a to o 1.544. Koncem prosince 2004 tedy aktivně podnikalo celkem 23.592 občanů. Tento stav zahrnuje i zaměstnance firem, kteří kromě hlavního

pracovního poměru zároveň vykonávají také samostatnou výdělečnou činnost a jsou podnikateli.

Stav zaměstnavatelských subjektů v meziročním srovnání vzrostl celkově o 100 (+1,3 %), takže k 31.12.2004 jich na ostravském trhu práce působilo celkem 7.552. K tomuto nárůstu přispěly výhradně malé nemonitorované firmy se stavem do 25 zaměstnanců, kterých přibýlo 115. Počet monitorovaných zaměstnavatelů se stavem 26 a více zaměstnanců naopak mírně klesl (-15).

[8]

Graf 2 - Zaměstnanost u ostravských firem

[8]

14.2 Zaměstnanost podle počtu zaměstnanců v organizacích

Od června 2002 členíme zaměstnavatelské subjekty podle kategorizace, která odpovídá definici a doporučením Mezinárodní organizace práce (dále ILO). Podle počtu zaměstnanců jsou firmy rozděleny na malé (1 - 49 pracovníků), střední (50 - 249 pracovníků) a velké (250 a

více pracovníků). Jelikož poslední uvedená skupina zaměstnavatelských subjektů zaměstnává nejvíce osob, je navíc podrobněji rozčleněna nad rámec kategorizace ILO.

Tab. 12 - Zaměstnanost podle počtu zaměstnanců v organizacích – zaměstnanci

kategorie	k 31.12.2003		k 30.6.2004		k 31.12.2004		12/2004-12/2003	
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%
1 až 49	41 498	31,7	41 766	32	41 579	32,3	81	0,2
50 až 249	30 762	23,4	31 276	24	31 038	24,2	276	0,9
250 a více	58 855	44,9	57 474	44	55 951	43,5	-2 904	-4,9
z toho - 250 až 499	12 028	20,5	11 281	19,6	11 140	19,9	-888	-7,4
500 až 999	17 435	29,6	16 902	29,4	18 351	32,8	916	5,3
1000 až 4999	18 424	31,3	18 480	32,2	17 434	31,2	-990	-5,4
5000 a více	10 968	18,6	10 811	18,8	9 026	16,1	-1 942	-17,7
celkem	131 115	100	130 516	100	128 568	100	-2 547	-1,9

[8]

Souhrnně došlo u firem všech velikostních kategorií ve sledovaném období k poklesu zaměstnanosti o 2.547 osob (-1,9 %). K tomuto meziročnímu úbytku výhradně přispěly velké podniky se stavem nad 250 pracovníků (-2.904 osob), zejména významný ostravský zaměstnavatel – a.s. Ispat Nová huť (-1.942 osob), zařazený do velikostní skupiny s 5000 a více zaměstnanci. Zvýšení personálních stavů naopak zaznamenaly především střední podniky s 50 až 249 zaměstnanci (+276 osob) a také menší firmy s 1-49 pracovníky (+81 osob).

[8]

14.3 Zaměstnanost vybraných skupin osob u monitorovaných firem se stavem 26 a více zaměstnanců

Celková zaměstnanost žen se v průběhu roku 2004 opět snížila, a to o 1.529 (-3,4 %) osob. Nejvíce jich ubylo v odvětví zahrnujícím výrobu základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (-588 osob), v oblasti dopravy, skladování a spojů (-244 osob), v odvětví zahrnujícím činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a podnikatelské činnosti (-242 osob) a v odvětví

obchodu a oprav motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu (-201 osob). Zaměstnanost žen se nejvíce zvýšila v oblasti vzdělávání (+71). Pracujících důchodců, kteří se na celkové zaměstnanosti monitorovaných ostravských firem v prosinci 2004 podíleli 2,6 %, za sledovaný rok mírně přibýlo (+132)

Absolutně nejvíce osob v důchodovém věku je stále zaměstnáno v oblasti vzdělávání (753), od prosince 2003 se jejich stav zvýšil o 97.

Podle nového zákona o zaměstnanosti, který vstoupil v platnost od října 2004, mají zaměstnavatelé s více než 25 pracovníky povinnost zaměstnávat alespoň 4 % osob se zdravotním postižením (dále ZP). Neplnění tohoto stanoveného podílu mohou firmy kompenzovat tím, že budou odebírat výrobky a služby od podniků zaměstnávajících více než 50 % osob se ZP nebo jim budou zadávat výrobní programy. Svoji zákonnou povinnost mohou zaměstnavatelé nahradit i finančním odvodem do státního rozpočtu ve výši 2,5 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za každou osobu se ZP, o kterou nesplnili povinný podíl nebo vzájemnou kombinací výše uvedených možností.

Způsob zjišťování plnění povinnosti zaměstnávat občany se ZP za rok 2004 se však ještě řídí v souladu s ustanovením § 148 odst. 9 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti dosavadními předpisy, podle kterých byla výše odvodu do státního rozpočtu stanovena na 1,5 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství.

V březnu 2004 jsme opět hodnotili, jak se zaměstnavatelé s touto povinností vyrovnali. Jestliže za rok 2002 odvedli zaměstnavatelé se sídlem firmy v Ostravě - jejich počet není totožný s počtem monitorovaných firem, jelikož Úřad práce v Ostravě (dále ÚPO) sleduje při monitoringu zaměstnanost podniků pouze na ostravských pracovištích bez ohledu na okres jejich sídla – jako náhradní plnění celkovou částku ve výši 12.760 tis. Kč, za rok 2003 to bylo pouze 6.445 tis. Kč, a to přesto, že vyměřovací základ na jednu osobu se zvýšil trojnásobně. Je zřejmé, že před odvodem do státního rozpočtu dávají zaměstnavatelé stále více přednost především zaměstnávání občanů se ZP a odebírání výrobků od firem, v nichž pracují převážně zdravotně handicapovaní lidé.

Přestože u monitorovaných ostravských firem počet zaměstnaných osob se ZP neustále klesá (s výjimkou konce roku 2000 a prvního pololetí roku 2001), jejich podíl na celkové zaměstnanosti těchto zaměstnavatelů se příliš nemění a dlouhodobě se pohybuje okolo 3 %. V

posledních pěti letech, kdy mohou zaměstnavatelé neplnění stanoveného podílu kompenzovat, se tempo snižování počtu zaměstnaných zdravotně handicapovaných osob alespoň zpomalilo.

[8]

14.4 Zaměstnanost v odvětvích u monitorovaných firem se stavem 26 a více zaměstnanců

Monitorované firmy jsou od roku 2002 na základě převažujícího předmětu činnosti rozděleny do 14 odvětví podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (dále OKEČ). Navíc je podrobněji rozčleněn zpracovatelský průmysl.

Z jednotlivých sledovaných odvětví se pokles zaměstnanosti nejvíce projevil ve zpracovatelském průmyslu (-2.175 osob), z toho daleko nejvýrazněji v odvětví výroby základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (-2.341 zaměstnanců), kam jsou zařazeny i hutní podniky. K dalšímu většímu úbytku pracovníků došlo v odvětví dopravy, skladování a spojů (-386), u firem zaměřených na činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a podnikatelské činnosti (-361), v odvětví obchodu a oprav motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost (-272) a ve finančním zprostředkování (-109). Naopak stavy zaměstnanců se nejvíce zvýšily v oblasti vzdělávání (+186) a u výrobců dopravních prostředků a zařízení (+134), kteří jsou začleněni do zpracovatelského průmyslu.

[8]

14.5 Vývoj zaměstnanosti u malých nemonitorovaných firem se stavem do 25 zaměstnanců

Po předchozím dvouletém meziročním úbytku počtu firem se stavem do 25 zaměstnanců došlo v roce 2004 u této kategorie menších zaměstnavatelů opět k nárůstu, a to o 115 (+1,7 %). Podílely se na něm výhradně firmy – právnické osoby, jejichž stav stoupl o 176.

[8]

Tab. 13 - Počty zaměstnavatelů v drobném podnikání

počet zaměstnavatelů	stav k			12/2004-12/2003	
				absolutně	v %
	31.12.2003	30.6.2004	31.12.2004		
firmy - fyzické osoby	3 533	3 504	3 472	-61	-1,7
firmy - právnické osoby	3 172	3 282	3 348	176	5,5
celkem	6 705	6 786	6 820	115	1,7

[8]

Celková zaměstnanost u malých podniků vzrostla již třetí pololetí po sobě, za uplynulý rok o 478 osob (+1,5 %). K tomuto meziročnímu přírůstku přispěly výhradně firmy – právnické osoby, jejichž stavy se za sledovaný rok zvýšily o 931 (+4,9 %) osob. I přes zlepšení se drobnému podnikání v Ostravě nedaří tak, jak nezbytně potřebuje. Není hybnou pákou ekonomického rozvoje jako ve vyspělých zemích, redukce pracovních míst u velkých ostravských podniků není kompenzována tvorbou nových pracovních příležitostí u malých firem v takovém množství, které by absorbovalo uvolňované zaměstnance a výrazněji snižovalo stávající nezaměstnanost. „Nasávací“ schopnost této kategorie zaměstnavatelů je pořád malá a nedostatečná, její zaměstnanost stále nedosahuje historického maxima z června 1998 (32.747 osob).

K 31.12.2004 registrovala Okresní správa sociálního zabezpečení Ostrava - město celkem 23.592 osob vykonávajících samostatnou výdělečnou činnost. V meziročním srovnání se jejich počet v průběhu roku 2004 poprvé od počátku sledování tohoto ukazatele snížil, a to o 1.544 osob. Důchodově pojištěných živnostníků během roku 2004 naopak 2.234 přibýlo. Hlavním důvodem jsou legislativní změny týkající se odvodů pojistného, platné od ledna 2004. Po osmiletém období, kdy OSVČ, které nedosáhly stanovenou příjmovou hranici (bez rozlišení, zda se jednalo o hlavní nebo vedlejší pracovní činnost), nebyly povinny odvádět pojistné a tato doba se jim nezapočítávala pro důchodové účely, mají OSVČ od začátku roku 2004 povinnost platit pojistné na důchodové pojištění pokud samostatným podnikáním vykonávají hlavní pracovní činnost. U vedlejší činnosti je účast na pojištění závislá na výši příjmů, tak jak tomu bylo do roku 2003. Z uvedených důvodů proto živnostníci v roce 2004 svou výdělečnou činnost ve větší míře ukončovali. [8]

Tab. 14 - Počet zaměstnanců v drobném podnikání a OSVČ

počet zaměstnanců	stav k			12/2004-12/2003	
	31.12.2003	30.6.2004		absolutně	v %
u firem - fyzických osob	11 877	11 541	11 424	-453	-3,8
u firem - právnických osob	18 973	19 744	19 904	931	4,9
OSVČ vykonávající činnost	25 136	24 015	23 592	-1 544	-6,1
OSVČ - pojištěnci	15 502	17 898	17 736	2 234	14,4

[8]

14.6 Základní charakteristika vývoje nezaměstnanosti

V roce 2004 se ostravská evidovaná nezaměstnanost vyvíjela mnohem příznivěji než v předchozích dvou letech a u řady jejích základních sledovaných ukazatelů jsme v meziměsíčním srovnání opakovaně zaznamenali jedny z nejlepších výsledků za celou dobu existence ÚPO. Na ostravském trhu práce by se zřejmě mohlo začít blýskat na lepší časy. Meziměsíční pokles evidenčního stavu uchazečů o zaměstnání se projevil téměř ve dvou třetinách loňského roku (v roce 2003 to bylo jen ve čtyřech měsících) a z hlediska zastavení dlouhodobých negativních růstových trendů hodnotíme celkově loňský vývoj na nabídkové straně ostravského pracovního trhu práce velmi kladně. Největší snížení počtu registrovaných lidí hledajících zaměstnání nastalo v roce 2004 v březnu až červnu (-1.625, tj. o 5,3 %) a tak silný nepřetržitý čtyřměsíční pokles nezaměstnanosti jsme v Ostravě naposled zaznamenali na jaře roku 2001.

K 31.12.2004 evidoval ÚPO celkem 28.892 osob, což je o 578 (-2,0 %) méně než před dvanácti měsíci. Po předchozím dvouletém výrazném nárůstu o 3.882 osob (+15,2 %) se zároveň jedná o první meziroční prosincový úbytek.

I přes loňský velmi pozitivní vývoj patří Ostrava i většina dalších okresů MSK v rámci republiky stále k oblastem nejvíce postiženým nezaměstnaností. Je zřejmé, že přetrvávající růst výkonnosti národního hospodářství ovlivňuje ekonomickou situaci podniků v našem městě pořád v mnohem menším rozsahu než v jiných částech země.

[8]

14.7 Míra registrované nezaměstnanosti

Míra registrované nezaměstnanosti meziročně klesla o 1,8 procentního bodu a koncem prosince 2004 činila 16,6 %. Podle předchozího způsobu výpočtu, používaného do poloviny loňského roku, se její hodnota v meziročním srovnání nezměnila a zůstala na stejné úrovni 18,4 %. Do 30. června 2004 byla při stanovení ukazatele míry nezaměstnanosti používána následující konstrukce. Čítec vzorce obsahoval celkový počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce. Jmenovatel zahrnoval „zaměstnané z výběrového šetření pracovních sil“ (dále VŠPS) plus celkový počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce. Vypočtený podíl se násobil stem. S účinností od 1.7.2004 stanovila SSZ MPSV ČR z důvodu přiblížení se metodice Evropské unie (dále EU) pro výpočet míry nezaměstnanosti tento inovovaný vzorec. V jeho čitateli jsou pouze dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadu práce. Ve jmenovateli se sčítají „zaměstnaní z VŠPS“, pracující cizinci včetně cizinců s živnostenským oprávněním a dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadu práce. Podíl se opět násobí stem. Za dosažitelné uchazeče jsou považovány osoby, které mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazení do rekvalifikačních kurzů nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou podporu v mateřství nebo kterým je poskytováno hmotné zabezpečení (nově příspěvek v nezaměstnanosti) po dobu mateřské dovolené, protože ti všichni si podle metodiky ILO nemohou aktivně hledat práci a nejsou považováni za nezaměstnané.

Hodnota míry nezaměstnanosti v Ostravě neustále značně převyšuje celorepublikový průměr a dlouhodobě dosahuje téměř jeho dvojnásobku. V pomyslném žebříčku výše míry nezaměstnanosti všech okresů České republiky se Ostrava v uplynulém roce pohybovala mezi 8. místem (leden) až 3. pozicí (duben a srpen); v celkovém počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání nám ve všech měsících patřila vždy příčka nejvyšší. Jestliže se občané Ostravy nyní podílejí na celkovém stavu obyvatel České republiky 3,1 %, v nezaměstnanosti jsou zastoupeni 5,3 %, což je totožný podíl jako koncem roku 2003.

Po každoročně očekávaném a pravidelně se opakujícím lednovém „skokovém“ zvýšení nezaměstnanosti (+865 osob) se již v únoru začala situace zlepšovat a i když jsme dosáhli dosavadního historického maxima - 30.396 nezaměstnaných osob - tempo nárůstu nových uchazečů o zaměstnání se výrazně zpomalilo. V dalších čtyřech měsících, kdy kromě pozitivního sezónního efektu se zvýšeným zájmem o nové pracovníky především obchodních organizací, stavebních firem a podniků z odvětví služeb začala postupně narůstat poptávka také v průmyslu, zejména ve strojírenských oborech, se nezaměstnanost vždy snížila, přičemž intenzita jejího poklesu byla nejvýraznější v dubnu a květnu (celkově o 1.363 osob) a úbytek uchazečů o zaměstnání nastal poprvé od roku 1995 rovněž v červnu. S nástupem léta a ukončením školního roku se řady uchazečů o zaměstnání znovu rozšířily, podstatně ale méně než v předchozích letech - v prázdninovém období to byl nejmenší vzestup za posledních sedm let. V září až listopadu stav Ostravanů hledajících zaměstnání opět klesal a v těchto třech podzimních měsících se jednalo o druhý nejsilnější úbytek v polistopadové historii. I když s příchodem zimního počasí nezaměstnanost opět vzrostla, liší se její konečný prosincový výsledek od optimistické varianty naší prognózy zanedbatelně (+1,4 %).

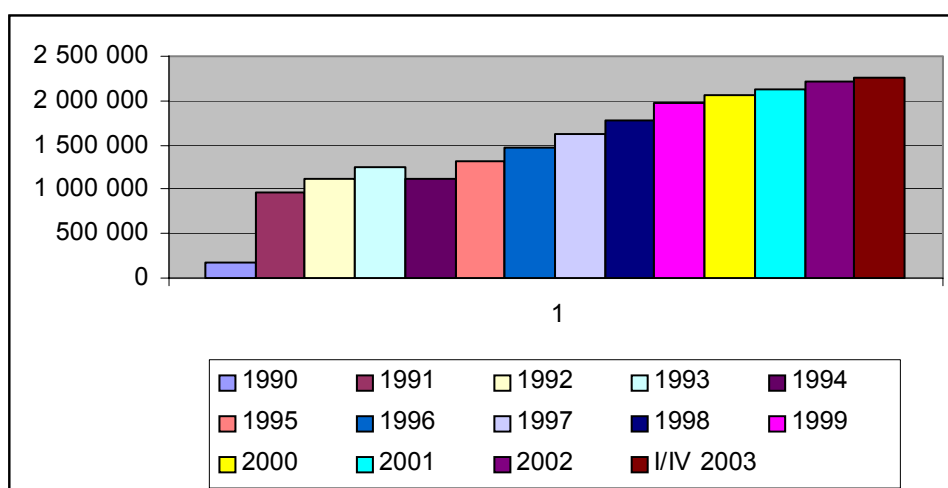
Průměrně měsíčně evidoval ÚPO v uplynulém roce celkem 29.324 uchazečů (největší počet v polistopadové historii), což je v meziročním srovnání o 451 (+1,6 %) více, ale oproti meziročnímu rozdílu v prosinci 2003 o 1.733 osob méně.

Tab. 15 - Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v roce 2004 v porovnání s rokem 2003

ukazatel (celkový počet)	stav k			12/2004-12/2003	
	XII.03	VI.04	XII.04	absolutně	%
evidování uchazeči o zaměstnání	29 470	28 771	28 892	-578	-2
z toho - občané se ZPS (ZP *)	3 242	3 221	3 217	-25	-0,8
- absolventi škol, učilišť a mladiství	2 234	1 711	2 078	-156	-7
- uchazeči evidovaní déle než 12 měsíců	15 535	15 670	15 610	75	0,5
uchazeči s nárokem na hmotné zabezpečení (na podporu v nezaměstnanosti *)	6 489	5 994	4 858	-1 631	-25,1
volná pracovní místa	670	825	909	239	35,7
uchazeči připadající na 1 volné pracovní místo	44	34,9	31,8	-12,2	-27,7

*) podle nového zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb., platného od 1.10.2004

[8]

Graf 3 - Vývoj podnikatelských subjektů za období 1990 - I/IV/2003

[8]

14.8 Procentuální zastoupení firem v Ostravě

Tab. 16 - Procentuální zastoupení firem v Ostravě

	Kraj celkem	Ostrava - město	
	227 427	65 513	29%
A Zemědělství, myslivost, lesnictví	11 268	549	5%
B Rybolov a chov ryb	46	-	
Průmysl celkem (C až E)	29 201	7 008	24%
C Těžba nerostných surovin	80	16	20%
D Zpracovatelský průmysl	29 014	6 966	24%
E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	107	26	24%
F Stavebnictví	21 567	5 423	25%
G Obchod, opravy motor. vozidel			
a výrobků pro osobní potřebu a			
převážně pro domácnost	71 584	21 174	30%
H Ubytování a stravování	10 498	2 675	25%
I Doprava, skladování a spoje	7 473	2 185	29%
J Finanční zprostředkování	8 595	2 201	26%
K Činnosti v oblasti nemovitostí			
a pronájmu; podnikatelské činnosti	40 641	16 891	42%
L Veřejná správa a obrana; povinné			
sociální zabezpečení	514	44	9%
M Vzdělání	3 734	1 212	32%
N Zdravotnictví a sociální péče;			
veterinární činnosti	3 534	1 023	29%
O Ostatní veřejné, sociální a osobní			
služby	18 761	5 124	27%
P Činnosti domácností	9	3	33%
Q Exteritoriální organizace a instituce	2	1	50%

15 PROJEKT MARKETINGOVÉHO VÝZKUMU

Objektem marketingového výzkumu v Moravskoslezském kraji bylo *zjištění úrovně podnikatelského prostředí malých a středních podniků*. Pro získání a sběr informací k dané problematice řešené jednorázovým marketingovým výzkumem byla zvolena *metoda dotazování* s využitím *techniky dotazníku*.

Hlavním cílem marketingového výzkumu bylo hlubší poznání podnikatelského prostředí a podnikatelských podmínek malých a středních podniků s ohledem na možnosti rozvoje malého a středního podnikání.

Vedlejším cílem marketingového výzkumu bylo najít příčiny problémů malého a středního podnikání v zdejším kraji.

Výzkum byl proveden koncem roku 2002 a počátkem roku 2003. Byly zjišťovány názory majitelů firem malého a středního podnikání na změny v možnostech podnikání za posledních 5 let. Výzkum byl realizován v oblastech (tehdejších okresech): Bruntál, Frýdek-Místek, Nový Jičín, Karviná, Opava a Ostrava, přičemž na každou oblast připadlo 20 dotazníků. Odevzdáno bylo celkem 117 dotazníků. Majitelé firem byli oslovoováni náhodně, jediným omezením byl počet zaměstnanců, a to do 300.

Metodická část. Dotazování se uskutečňovalo na základě systematicky uspořádaných otázek, které byly stanoveny na základě předmětu a cílů marketingového výzkumu. Dotazník byl sestaven ze dvou částí, kdy část první se týkala základních údajů o firmě a část druhá zjišťovala, jak majitelé firem hodnotili podmínky podnikání v uplynulých pěti letech

Interpretace výsledků marketingového výzkumu

Při vyhodnocování byl důraz položen hlavně na to, aby se dalo ve výsledcích dobře orientovat, a aby byly přehledné. Souhrnné odpovědi respondentů jsou prezentovány ve formě tabulek.

[1]

Základní údaje o firmě

Za dostatečný vzorek pro výzkum se považovalo, aby v každé oblasti respondenti vyplnili 20 dotazníků. V praxi bylo dosaženo vyplnění ve 3 oblastech po 20 dotaznících, ve 3 oblastech po 19 dotaznících. Celkově bylo získaných 117 vyplněných dotazníků za celý kraj, i čehož 112 firem nemělo zahraniční kapitálovou účast.

Tab. 17 - Oblast působení MRK výzkumu

Oblast	Počet vyplněných dotazníků
Bruntál	19
Frýdek Místek	20
Karviná	20
Nový Jičín	19
Opava	20
Ostrava	19
Celý region	117

[1]

Tab. 18 - Místo dislokace firem

	Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava	Region	%
Městské	6	12	20	14	8	13	73	62,4
Příměstské	8	6	O	2	7	5	28	23,9
Venkov	5	2	O	3	5	1	16	13,7

[1]

Z předchozí tabulky není tak zřejmá skutečnost, že je významná souvislost mezi hustotou osídlení s dislokací firem..

Tab. 19 - Průměrný roční obrat

	Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava	Region	%
0-100000	O	3	O	2	1	2	8	6,8
100001-250000	7	2	11	4	3	4	31	26,5
250001-1 000000	8	4	9	4	11	2	38	32,5
1 000001-5000000	4	5	O	6	3	6	24	20,5
5000001-10000000	O	O	O	1	1	2	4	3,4
10000001 a více	O	6	O	2	1	3	12	10,3

[1]

Tab. 20 - Využití podpory podnikání

	Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava	Region	%
Ano	5	17	13	8	2	6	51	43,6
Ne	14	1	7	9	15	9	55	47,0
Nemohu určit	0	2	0	2	3	4	11	9,4

Tab. 21 - Konkrétní podoba pomoci/poradenství

	Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava	Region
vzdělání	2	2	0	0	0	1	5
poradenství							
při zprac. projektu	1	3	0	0	0	3	7
v oblasti marketingu	0	0	0	0	0	2	2
při zříz. provozovny	0	2	0	0	0	1	3
účetní a daňové	2	5	1	0	3	5	16
při získávání úvěru	2	1	1	1	0	1	6
navázání kontaktů se zahrani. partnery	0	0	0	0	0	3	3
informace o zahraničních tržích a podm. obch	0	0	0	0	0	1	1
finanční pomoc-přímá finanční dotace	3	4	8	1	2	1	19
finanční pomoc-úhrada části úroků z úvěru	0	2	0	1	1	0	4
finanční pomoc-záruka za úvěr	0	4	0	0	0	1	5
fin. pomoc-příspěvek na vytv. prac. místa	3	3	3	5	0	2	16
jiná	0	2	0	0	0	0	2

Tab. 22 - Využití pomoci od institucí

	Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava	Region
ČMZRB	0	1	0	0	0	0	1
RPIC	0	0	0	0	0	2	2
ARP	0	0	0	0	0	2	2
BIC	0	0	0	0	0	1	1
VTP	0	0	0	0	0	0	0
poradenská firma	0	5	0	0	3	2	10
vzdělávací instituce	1	2	0	0	0	0	3

[1]

Tab. 23 - Vztah využití finanční pomoci s absencí problémů

druh finanční pomoci	Bruntál	Frýdek - Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava	Region
přímá finanční dotace	3	4	8	1	2	1	19
úhrada částí úroků z úvěru	0	2	0	1	1	0	4
záruka za úvěr	0	4	0	0	0	1	5
příspěvek na vytvoření pracovního místa	3	3	3	5	0	2	16
celkem pomoc využili	6 z 19	13 z 20	11 z 20	7 z 19	3 z 20	4 z 19	44 z 117
problémy neměli	2 ze 17	11 z 20	7 z 19	7 z 15	2 z 11	4 z 12	33 z 94

[1]

16 NÁVRHY A DOPORUČENÍ NA ZKVALITNĚNÍ PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ

Na základě interpretace výsledků provedeného výzkumu mezi majiteli malých a středních podniků na Ostravsku a v Moravskoslezském kraji lze navrhnout náměty a doporučení na zkvalitnění podnikatelského prostředí v oblasti rozvoje MSP

Sociologickým výzkumem bylo zjištěno, že za největší problémy, se kterými se respondenti ze všech oblastí setkali, lze považovat:

- ✓ finanční potíže,

- ✓ nízkou kupní sílu,
- ✓ nedostatek zakázek a nedostatečný odbyt.

Příčiny plynou nejen z působení vlivů současného makroekonomického prostředí, ale také z nevyužití pomoci podpůrných institucí jako jsou Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB), Inovační podnikatelská centra (BIC), Vědeckotechnické parky (VTP), Regionální poradenská a informační střediska (RPIC) a Agentura pro rozvoj podnikání (ARP), jejichž účelem je právě usnadňovat zakládání a upevňovat postavení MSP. Celkem využilo pomoc výše zmíněných institucí pouze 6 respondentů z celkového počtu 117!

Navrhuji tedy rozšiřovat informace o působnosti těchto institucí, o jejich službách drobným podnikatelům a o možnosti využívání zahraniční pomoci EU zejména prostřednictvím těchto institucí.

Obecně si myslím, že někteří malí a střední podnikatelé v Moravskoslezském kraji jsou málo informovaní o možnostech, které jim mohou přinést instituce podporující MSP v ČR. Usuzuji tak na základě reakcí respondentů z oblasti Bruntál, kteří ani netušili, že "něco takového existuje".

V souvislosti s problémem nedostatku zakázek a nedostatečného odbytu doporučuji zlepšit úroveň poradenství v oblasti marketingu, marketingové strategie a informací o zahraničních trzích a podmínkách obchodu v zahraničí. Na základě odpovědí respondentů je vidět, že jsou zaměřeni pouze na místní, respektive regionální trh bez zvažování možnosti průniku na zahraniční trhy a navázání kontaktů se zahraničními partnery.

Dále z provedeného výzkumu vyplynulo, že oblast právní úpravy MSP patří ke slabým stránkám podmínek pro podnikatelskou činnost. Sami respondenti vznášeli návrhy na zlepšení legislativy. Návrhy se týkaly vymáhání pohledávek, úpravy zákona o zárukách, promptního a korektního jednání soudů a zpřísnění legislativy při postihu neplátců firem.

[1]

Problémy jsou i v oblasti dostupnosti bankovních úvěrů. Především samostatní živnostníci si stěžují na nemožnost získání úvěru a požadují, aby bankovní ústavy poskytovaly úvěry s nízkou úrokovou sazbou, tj. max. 6 %. Částečné řešení přináší Českomoravská záruční a rozvojová banka či fondy rizikového kapitálu, avšak dle mého názoru to je nedostačující a služby v oblasti dostupnosti kapitálu pro MSP by se měly nadále rozšiřovat. Například bankovní ústavy by měly hledat cesty k cílenějším službám pro MSP na základě segmentace

tohoto sektoru. Příkladem se pro nás může stát Spolková republika Německo, která prostřednictvím 18 specializovaných regionálních bank realizuje většinu podpůrných opatření zaměřených na získání přístupu ke kapitálu především pro MSP.

Budoucnost MSP lze vidět v budování a rozvoji podnikatelských a inovačních center a ve využívání investičních fondů startovacího kapitálu (tzv. Seed Capital Fund) - tedy fondech rizikového kapitálu.

Podnikatelská a inovační centra spolu s podnikatelskými inkubátory se považují za jedno z nových hospodářských odvětví, které vykazuje obrovskou dynamičnost. Přinášejí významné efekty v zaměstnanosti, v technologické progresivitě a v ekonomickém rozvoji regionů. Zvyšují kvalitu nově zakládaných podniků - průměrné roční procento úpadku firem startujících z inkubátorů je pouhých 9 %. Mají neobyčejně příznivý vliv na ekonomický rozvoj regionů - zlepšují proinovační atmosféru, regiony jsou pak přitažlivější pro progresivní podnikatele. [1]

Rozvoj MSP naráží ve všech regionech na bariéry, charakteristické komplikovanou legislativou, nadměrným administrativním zatížením, neprůhledným daňovým systémem, obtížným přístupem k finančním zdrojům, vysokým provozně nákladovým zatížením především v období zahájení činnosti a stabilizace podniku nebo v období realizace finančně náročných rozvojových projektů. V rámci nich zauímají významnou pozici také drobné podniky (mikropodniky)

Zejména tyto subjekty mají omezený a ztížený přístup ke zdrojům financování, know-how, poradenství a vzdělávání. Úvěry pro drobné podnikatele jsou až na výjimky pro komerční banky nezajímavé. Podporu v podobě záruk za bankovní úvěry, příspěvky na úhradu úroků z bankovních úvěrů, úvěry se sníženou úrokovou sazbou a návratné finanční výpomoci poskytuje stát prostřednictvím jím založených institucí. Jedná se většinou o tzv. "měkké podpory" a objem nevratných dotací je malý.

Malým a středním podnikatelům chybí podpory v podobě investičních pobídek, kterých mohou využít pouze významní investoři (dotace na nově vytvořená pracovní místa, snížení daňových odvodů apod.). Počet programů podporujících začínající podnikatele je malý, doba podpory krátká a absolutní částky individuálních podpor nízké. Podpory jsou většinou návratného charakteru, přičemž povinnost jejich brzkého splácení podvazuje další rozvoj podnikání. [9]

17 PODMÍNKY ROZVOJE MSP V DALŠÍM OBDOBÍ

17.1 Koncepce rozvoje MSP v ČR na léta 2005-2006

Dlouhodobým cílem podpory MSP je umožnit fungování tohoto segmentu ekonomiky tak, aby podporoval zvyšování výkonnosti národního hospodářství a jeho konkurenceschopnost. Dalšími úkoly rozvoje MSP je přispívat ke snižování nezaměstnanosti a překonávat regionální, ekonomické a sociální rozdíly.

Měřítkem naplňování tohoto cíle jsou především vývoj podílu MSP na výstupech ekonomiky a porovnání dosahované úrovně s dlouhodobě úspěšnými evropskými zeměmi, a to jak celostátně, tak regionálně.

Za základní střednědobé cíle lze považovat především:

- ✓ zvýšení podílu MSP na růstu ekonomiky,
- ✓ exportní výkonnosti a na ekonomickém oživení strukturálně postižených regionů,
- ✓ zvýšení konkurenceschopnosti MSP a vytvoření předpokladů pro jejich úspěšné začlenění do systému EU,
- ✓ vytvoření podmínek stimulujících k podnikání, včetně podpory mladých začínajících podnikatelů,
- ✓ přizpůsobení dosavadního systému institucí a nástrojů podnikání možnostem optimálního využívání zdrojů EU,
- ✓ rozvoj lidských zdrojů směřovat na podporu vytváření podmínek reflektujících potřeby podnikatelských subjektů.
- ✓ Podporovat spolupráci podnikatelských subjektů s vysokými školami,
- ✓ inovační podnikání, odborný růst pracovníků a celoživotní vzdělávání.

[13]

17.2 Pro období let 2005-2006 budou vládními prioritami:

zjednodušení a usnadnění vstupu do podnikání, nabídka dostupného vzdělávání podnikatelů, poradenství a zajištění startovního kapitálu, plné využívání navýšení zdrojů EU určených pro rozvoj podnikání, aktivní účast na nových aktivitách EU, definování sítě poradenských a

informačních služeb pro podnikatele a jejich regionální optimalizace, soustředěná podpora státu do strukturálně postižených regionů s cílem snížení meziregionálních rozdílů, podpora krajských iniciativ rozvoje podnikání, podpora vytváření inovačních sítí mezi MSP a vědeckovýzkumnými pracovišti, řešení ekologické legislativy pro rozvoj podnikání.

[13]

17.3 Vztah koncepce k prioritám EU

Úsilí orgánů EU je prioritně zaměřeno na oblast MSP, což je dáno zejména úsilím o řešení otázek zaměstnanosti a regionálního rozvoje.

Výsledkem celoevropské diskuze je Akční plán rozvoje podnikání. Do tohoto plánu byly zahrnuty i zásady navržené podnikatelskou komunitou.

Akční plán stanovuje pět prioritních oblastí, kde je nutné změnit dosavadní názory pro podporu podnikatelských aktivit:

- ✓ změnit pohled společnosti na podnikatele,
- ✓ vytvářet podmínky stimulující lidi k podnikání,
- ✓ podpora ekonomiky MSP s důrazem na zvýšení jejich konkurenceschopnosti, zvýšení dostupnosti finančních zdrojů pro ně,
- ✓ vytváření přátelštějšího legislativního prostředí pro malé podnikatele.

Pro dosažení těchto cílů byly stanoveny následující nástroje:

- ✓ podpora motivace mladých lidí k zahájení podnikání,
- ✓ zefektivnění a rozšiřování možností převodu podniků mezi lidmi,
- ✓ přezkoumání skutečnosti, zda úroveň sociálního zabezpečení není bariérou pro přestup do podnikání,
- ✓ vytváření podmínek pro podnikání žen a příslušníků etnických menšin,
- ✓ hledání optimálního poměru mezi vlastními finančními zdroji, bankovními úvěry a ostatními možnostmi financování MSP,
- ✓ zjednodušení daňové legislativy.

Podpora konkurenceschopnosti MSP v EU je směřována do následujících hlavních priorit.

regulační - tj. vytvoření příznivého prostředí pro podnikání především cestou zjednodušování legislativy a zmírňování možných nepříznivých dopadů na MSP, finanční - tj.

poskytování zvýhodněných podmínek pro přístup k finančním zdrojům a investicím, nefinanční - tj. ulehčení přístupu MSP k informacím, vzdělávání a poradenství.

[13]

17.4 Financování projektů

Jak vyplývá z předchozích definovaných priorit a postupů znalost principů tvorby, financování a řízení projektů se v nejbližším období stane jedním z významných prvků rozhodujících o vývoji podnikatelského prostředí i municipalit. Důvodem je zejména vstup ČR do Evropské unie a s tím spojená změna systému podpůrných ekonomických mechanismů pro jednotlivé členské země. Financování z pre-accessních zdrojů je utlumováno a využívání strukturálních či sociálního fondu EU je orientováno jednoznačně projektově.

Mezi další faktory, které přispívají k posílení tohoto trendu patří větší aktivita zahraničních investorů v segmentu MSP daná zejména omezenými možnostmi investování v rámci privatizace společností ve vlastnictví státu. Také řada úspěšných tuzemských středních podniků rozšiřuje své možnosti investování do řádu, který je v dosahu cílené státní podpory. Je stále zřetelnější i to, že také státní intervence do podpory podnikání budou směřovány tak, aby bylo dosaženo maximálního synergického efektu v kombinaci s využitím zdrojů EU.

[13]

17.5 Problémové okruhy

Je paradoxem, že uvažuje-li dnes podnikatel o Získání podpory či dotace není jeho základní problém v nalezení dotačního titulu. Škála podpůrných instrumentů, zejména po vstupu ČR do EU je opravdu široká (internetový portál www.edotace.cz jich uvádí kolem tří set). Přitom některé dotační tituly jsou formulovány natolik obecně, že je možné aplikovat na ně řadu podnikatelských záměrů. Dokonce i podnikatel, který není sám zběhlý ve vyhledávání informací může využít služeb, které nabízejí některé bankovní instituce, že mu pomohou příslušný dotační titul vyhledat (např. ČSOB).

Prvním základním problémem, který však každého podnikatele zpravidla čeká je řešení financování projektu. Na rozdíl od předchozích etap je totiž hlavním postupem využívaným v

EU při financování z jejích fondů princip následného financování (zejména u podnikatelských záměrů). Zároveň je obvyklým pravidlem nutnost spolufinancování z národních či vlastních zdrojů. Jde tedy o základní problém zajištění jednak dostatečného objemu zdrojů pro celkové financování projektu, jednak řešení časového nesouladu mezi nutností projekt financovat a následným získáním zdrojů.

Je třeba říci, že ze strany českých institucí je snaha nalézt mechanismy, které by mohly problémy překlenout. Jednak je to proklamovaná snaha orientovat státní zdroje pro podporu podnikání tak, aby byly optimálně kombinovatelné se zdroji EU a bylo možno dosáhnout maximálního synergického efektu. Ze strany bankovních subjektů je to pak snaha (na komerční bázi) nabídnout produkty, které mohou řešit časový nesoulad mezi potřebou financování a možnostmi získání zdrojů. Konkrétní schémata opět nabízí např. ČSOB.

Navenek se tedy zdá, že podnikatelské klima je velmi příznivé a využívání projektů financovaných s podporou EU nestojí nic v cestě. Jenže zde, více než jinde, platí, že reálného úspěchu dosáhnou jen připravení. Není reálné předpokládat, že pro většinu malých a středních podnikatelů je reálné zaplatit si komerční službu a nechat si zhotovit projekt "na klíč". Stejně tak není reálné ale předpokládat, že se "průměrný" podnikatel bude orientovat ve stovkách stran prováděcích pokynů k realizaci jednotlivých evropských programů, či v návodech typu "diseminace rozvíjí zásady zpracované v mainstreamu". Reálnou možností se zdá být základní vzdělání podnikatelů o možnostech i úskalích financování projektů za spoluúčast zdrojů z EU, které by jim umožnilo vytvořit si představu o konkrétních možnostech financování projektů o nichž uvažují a připravit základní projektové schéma pro konkrétní jednání s finančními či poradenskými organizacemi. V další části je navržen vzdělávací konkrétní modul pro zainteresované skupiny účastníků.

ZÁVĚR

V úvodní části této práce jsem si stanovila cíl bakalářské práce a to zpracovat Možnosti využití prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje pro podporu rozvoje malého a středního podnikání v Ostravě.

V úvodní části jsem popsala dopad globalizace na malé a střední podniky včetně výhod a nevýhod MSP jejich nezastupitelný význam a funkci v tržní ekonomice.

V následujících třech kapitolách jsem popsala nezastupitelný význam komunitární regionální politiky při posilování hospodářské a sociální soudržnosti jako projev solidarity na úrovni EU. Evropský sociální fond regionálního rozvoje - dominantní fond mezi strukturálními fondy EU, který se podílí na rozvojovém a strukturálním vyrovnávání diferencí a podporuje stabilní a udržitelný rozvoj a podílí se na vytváření trvale perspektivních míst.

Charakterizovala jsem základní systémový, legislativní a institucionální rámec regionální politiky ČR vč. aktérů regionálního rozvoje se zaměřením na snižování nevýhod MSP v zemích s tržní ekonomikou podporou rozvoje MSP.

K naplnění vyváženému průmyslovému rozvoji regionů v ČR byl schválen Operační program průmysl a podnikání, který jsem popsala včetně finanční alokace pro dané priority, jedná se o základní programový dokument politiky hospodářské a sociální soudržnosti sektoru průmyslu.

V jedenácté kapitole jsem popsala programový dokument - Společný regionální operační program (SROP), se zaměřením na podporu akcí MSP v Moravskoslezském kraji, jejichž realizací vzniknou nová pracovní místa - specifický cíl SROP vč. rozdělení finančních prostředků pro jednotlivé priority.

Ve dvanácté kapitole jsem vypsala organizace podporující realizaci aktivit podnikání, pomoc při začátku podnikání, poradenství. v regionu.

V třinácté a čtrnácté kapitole se zabývám změnou podnikatelského prostředí, strukturou ekonomiky Ostravy, vývojem zaměstnanosti, nezaměstnanosti, a porovnáním zastoupení podnikatelských subjektů podle odvětví v celém regionu.

Patnáctá kapitola je věnována marketingovému výzkumu se zaměřením na zjištění úrovně podnikatelského prostředí malých a středních podniků, hlubšího poznání podnikatelských podmínek s ohledem na možnosti rozvoje MSP. S cílem najít příčiny problémů MSP v regionu.

V poslední kapitole jsem na základě interpretace výsledků provedeného výzkumu mezi majiteli malých a středních podniků na Ostravsku a Moravskoslezském kraji navrhla náměty, doporučení na zkvalitnění podnikatelského prostředí v oblasti MSP s možností využití finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje malého a středního podnikání.

Závěrem bych ráda poděkovala všem, kteří se mnou spolupracovali a poskytli mi informace a rady. Mé díky patří zejména, odboru regionálního rozvoje Moravskoslezského kraje a vedoucímu mé bakalářské práce doc. RNDr. Renému Wokounovi, Csc

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] RAMÍK, Jaroslav, *Sborník výzkumných prací Ústavu malého a středního podnikání*, 8. díl, Karviná : Slezská univerzita v Opavě, 2003, s. 54-58, ISBN 80-7248-216-5,
- [2] WOKOUN, René, *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*, 1. vyd. Praha, Oeconomica, 2003, ISBN 80-245-0517-7
- [3] KADEŘÁBKOVÁ J., MATES, P., WOKOUN, R., *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, 4. vyd., Aleš Čeněk, s.r.o, 2004, ISBN 80-86473-80-5
- [4] *Operační program průmysl a podnikání na léta 2004 - 2006*, Praha – prosinec 2003
- [5] *Agentura pro podporu podnikání a investic*, [online], 2005, [cit. 2005-05-06]. Dostupný z WWW
<http://isop.czechinvest.org/isop_oppp/WebVystupy/stat_cerp_dotaci_z_OPPP.aspx>.
- [6] *Ministerstvo průmyslu a obchodu*, [online], 2005, [cit. 2005-05-03], Dostupný z WWW
<<http://www.mpo.cz>>.
- [7] *Český statistický úřad*, [online], 2005, [cit. 2005-05-04, Dostupný z WWW
<[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/DA002739DA/\\$File/8102q4h2.xls](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/DA002739DA/$File/8102q4h2.xls)>.
- [8] *Úřad práce Ostrava*, [online], 2005, [cit. 2005-04-10], Dostupný z WWW
<<http://ot.uradprace.cz>>
- [9] *Společný regionální operační program České republiky na léta 2004 - 2006*, Programový dokument, Praha, 2003, Schválená verze
- [10] *Agentura pro podporu podnikání a investic*, [online], 2005, [cit. 2005-05-04. Dostupný z WWW
<http://isop.czechinvest.org/isop_oppp/WebVystupy/stat_cerp_dotaci_z_CMZRB.aspx>.
- [11] *Krajský úřad Moravskoslezského kraje*, [online], 2005, [cit. 2005-05-10], Dostupný z WWW
<http://www.kr-moravskoslezsky.cz/zip/granty_vyzva_1_1.doc>.
- [12] *Ministerstvo pro místní rozvoj*, [online], 2005, [cit. 2005-05-11], Dostupný z WWW
<http://www.mmr.cz/upload/1108029781seznamprijatychzadosti_web.xls>.
- [13] RAMÍK, J., *Sborník výzkumných prací Ústavu malého a středního podnikání*, díl 9, díl, Karviná : Slezská univerzita v Opavě, 2004, ISBN 80-7248-274-2

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ARR	Agentura pro regionální rozvoj Ostrava
BIC	Inovační podnikatelské centrum
CzechInvest	Agentura pro podporu podnikání a investic
CzechTrade	Česká agentura na podporu obchodu
ČMZRB	českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
EK	Evropská komise
ERDF	Evropského fondu regionálního rozvoje.
EU	Evropská unie
ESF	Evropský sociální fond
event.	eventuálně
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářské a sociální soudržnosti
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MRK	marketing
MSP	Malé a střední podniky
SF	Strukturální fondy
NUTS	Nomenklatura územně statistických jednotek
NRP	Národní rozvojový plán
OKEČ	Odvětvové klasifikace ekonomických činností
OPPP	Operační program průmysl a podnikání
RHKO	Regionální hospodářská komora Ostrava
RPIC	Regionální poradenská a informační střediska
RPS	Rámec podpory Společenství
SROP	Společný regionální operační program
ÚPO	Úřad práce Ostrava
VTP	Vědecko-technický park
VŠPS	Výběrového šetření pracovních sil

SEZNAM TABULEK

Tab. 1	Cíle podpory ze SF	14
Tab. 2	Veřejné náklady	21
Tab. 3	Souhrnná tabulka podaných žádostí - udělených dotací podle krajů a programů - OOP ke dni 6.5.2005	25
Tab. 4	Souhrnná tabulka podaných žádostí - udělených dotací podle krajů a programů ke dni 6.5.2005	26
Tab. 5	Příspěvky ze strukturálních fondů na jednotlivá léta pro SROP (v €)	32
Tab. 6	Rozdělení prostředků SF na jednotlivé priority SROP podle vah	32
Tab. 7	Vyhodnocení 1. kola výzvy z hlediska rozdělených finančních prostředků	34
Tab. 8	Seznam žádosti o dotaci v rámci Regionálního programu podpory rozvoje průmyslových podnikatelských subjektů na území NUTS 2 Moravskoslezsko se soustředěnou podporou státu pro rok 2005	37
Tab. 9	Seznam žádosti přijatých v rámci programu OPMP	37
Tab. 10	Počet subjektů zapsaných v RES v Moravskoslezském kraji a jeho okresech k 31. 12. 2004 (členění podle odvětví převažující činnosti)	42
Tab. 11	Vývoj počtu zaměstnanců, osob samostatně výdělečně činných a zaměstnavatelů	44
Tab. 12	Zaměstnanost podle počtu zaměstnanců v organizacích – zaměstnanci	46
Tab. 13	Počty zaměstnavatelů v drobném podnikání	49
Tab. 14	Počet zaměstnanců v drobném podnikání a OSVČ	50
Tab. 15	Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v roce 2004 v porovnání s rokem 2003	53
Tab. 16	Procentuální zastoupení firem v Ostravě	54
Tab. 17	Oblast působení MRK výzkumu	56
Tab. 18	Místo dislokace firem	56
Tab. 19	Průměrný roční obrát	56
Tab. 20	Využití podpory podnikání	57
Tab. 21	Konkrétní podoba pomoci/poradenství	57
Tab. 22	Využití pomoci od institucí	58
Tab. 23	Vztah využití finanční pomoci s absencí problémů	58

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1	Struktura subjektů podle odvětví	43
Graf 2	Zaměstnanost u ostravských firem	45
Graf 3	Vývoj podnikatelských subjektů za období 1990 - I/IV/2003	53